

PRESES APSKATS

Sagatavoja:
Uzziņu un informācijas centrs
Latvijas Nacionālā bibliotēka

21.02.2025

Preses apskatā:

Mūža balvu par nozīmīgu ieguldījumu Latvijas literatūrā piešķirta tulkotājai Mudītei Treimanei; 32. reizi norisināsies grāmatu mākslas konkurss "Zelta ābele 2025"; Diskusija par vieglo valodu; Latvijas Avīzes jaunajā rubrikā "Izbaudīt kultūru" citēta Dobeles novada Centrālās bibliotēkas direktore Lana Volante; Zaļās birzs bibliotēka gaida remontu; Jēkabpils novada Galvenā bibliotēka aicina iesaistīties projektā "Bibliotēku tilti"; u.c. bibliotēku aktualitātes.

Žurnāla "Ieva" 19. februāra numurā, žurnāla "Ir" 20. februāra numurā, žurnāla "Sestdiena" 21. februāra numurā un žurnāla "Rīgas Viļņi" 24. februāra numurā informācija par koncertu "No sirds Ukrainai" LNB Ziedoņa zālē. Žurnāli pieejami LNB Periodikas lasītavā.

Preses apskatā iekļauti raksti no Latvijas centrālajiem un reģionālajiem laikrakstiem.

▲ **MŪZA** balva par nozīmīgu ieguldījumu Latvijas literatūrā šogad ir piešķirta tulkotājai Mudītei Treimanei, kura tulko galvenokārt no zviedru, vēl arī no norvēģu un dāņu valodas.

FOTO - LETA

Novērtē Mudītes Treimanis devumu

Undīne Adamaite

MŪZA balva par nozīmīgu ieguldījumu Latvijas literatūrā šogad ir piešķirta tulkotājai Mudītei Treimanei – informē Latvijas Universitātes (LU) Literatūras, folkloras un mākslas institūta direktore Eva Eglāja-Kristone. Latvijas Literatūras gada balvas (LALIGABA) žūrijas eksperts, rakstnieks Guntis Berelis norāda, ka Treimane ir tulkotāja, kura tulko galvenokārt no zviedru, vēl arī no norvēģu un dāņu valodas. Vairāk nekā 40 darba gados viņa iztulkojusi vairāk nekā 100 grāmatu, nerēķinot Latvijas teātros iestudētās skandināvu autoru lugas, publikācijas periodikā par skandināvu literatūru un pašas sarakstīto 2007. gada grāmatu *Astrīdas Lindgrēnes darbi un nedarbi*. Tulkotāja saņēmusi vairākus apbalvojumus, tostarp Karaliskās Zviedru Akadēmijas prēmiju, Hansa Kristiana Andersena balvu, divas Starptautiskās Jāņa Baltvilka balvas un Kultūras ministrijas Atzinības rakstu.

«Viņas tulkojumi ne tikai sagādā mums vairāk vai mazāk saistošu lasāmvielu un informē par norisēm skandināvu literatūrā, bet būtībā ir iemājojuši latviešu valodā un literatūrā kā «mūsējie»,» pauž LALIGABA žūrijas eksperts.

LALIGABA nominantu ga-

Izskatot pieteiktos darbus, žūrijas komisija lēmusi atsevišķu godalgu kategorijā Spilgtākais darbs dramaturģijā nepiešķirt

rajā sarakstā par labāko prozas autordarbu latviešu valodā sacentīsies septiņi rakstnieki: Arvis Vigulis ar *Fermi paradoksu*, Dace Rukšāne ar *Lu-lū un eņģelis*, Elīna Kokareviča ar *Floru un faunu*, Gundega Šmite ar *Koncertu stāstos*, Jānis Lejiņš ar *Dieva dumsības bērniem*, Juris Rozītis ar *Displaced person* un Svens Kuzmins ar *Brīvībeni*.

Kategorijai *Labākais dzejas autordarbs latviešu valodā* izvirzīti: Andras Manfeldes *Dilstošais medus mēness*, Anitas Mīleikas *Ziņas par gadalajiem*, Edvīna Raupa *Laiks ir jau ievīlies*, Elvīras Blomas *Viņam patīk šie dzejoļi*, Ineses Zanderes *Stikla burtnīca*, Ingas Gailis *Un varbūt, ka mēs visi izdzīvosim*, Ivara Šteinber-

ga *Ābece*, Kristas Annas Belševicas *Manifestācijas* un Liepas Rūces *Zemākās virsotnes*.

Šogad konkursā varēja pieteikt darbus arī kategorijā *Spilgtākais darbs dramaturģijā*. Izskatot pieteiktos darbus, žūrijas komisija lēmusi atsevišķu godalgu šajā kategorijā nepiešķirt. Iemesls šādam lēmumam ir pietiekama pretendentu skaita trūkums tā sauktajam garajam nominantu sarakstam, lai tas kvalitātes ziņā būtu līdzvērtīgs citām kategorijām.

Savukārt izskatot pieteikumus kategorijā *Spilgtākais darbs literatūrzinātnē*, ekspertu komisija lēmusi šo nomināciju pārsaukt, piešķirot balvu *Spilgtākais darbs literatūras pētniecībā*.

Šā gada LALIGABA žūrija darbojas literatūrzinātniece, filoloģijas doktore, LU profesore Ausma Cimdiņa, literatūras kritiķe un pētniece Anda Baklāne, rakstnieks un literatūrkritiķis Guntis Berelis, dramaturģe un rakstniece Rasa Bagavičute-Pēce, tulkotāja un publiciste Rūta Karma, rakstnieks, tulkotājs, redaktors Vilis Kasims un dzejniece un publiciste Katrīna Rudzīte. LALIGABA nominantu īsais saraksts, kā arī speciālbilvas ieguvējs tiks izziņoti 1. aprīlī.

Pilns nominantu saraksts: diena.lv ●

Vienota dizaina svētīki

Grāmatu mākslas konkursa Zelta ābele žūrija rosina izdevējus pēc iespējas precīzi noteikt savu izdevuma žanru

▲ ŽŪRIJA rosināja nenovērtēt par zemu arī miksto vāku izdevumus, kur saredz radoši neizmantotu potenciālu, kā arī vairāk izdot dažādas kultūrrefleksijas, kas vairāk gan attiecas uz autoriem.

FOTO - LETA

Undīne Adamaite

ŠOGAD jau 32. reizi norisinās Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas (LGA) organizētais grāmatu mākslas konkurss *Zelta ābele*, kurā Latvijas izdevēji piesaka iepriekšējā gadā izdotās skaistākās grāmatas. Šogad 53 izdevēji konkursam iesniedza 137 grāmatas, līdz ar to LGA vadītājas Renātes Punkas vārdiem – sasniedzot «pirmspandēmijas apjomus».

Balvu par mūža ieguldījumu grāmatniecībā šogad saņems tulkotāja un izdevēja Ināra Geile (izdevniecība *Omnia Mea*), informē Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas izpilddirektore Austra Pudāne.

Grāmatas septiņās kategorijās izvērtēja žūrijas priekšsēdētāja Kristīne Kalniņa, Ilva Skulte, Kaspars Vanags, Madara Krieviņa un Vladimirs Svetlovs.

Žūrijas komisijas priekšsēdētāja Kristīne Kalniņa stāsta, ka arī šogad bija jāapvieno bērnu un jauniešu kategorijas, jo jauniešu kategorijā izdevēji iesniedza pavisam maz grāmatu. Tāpat grūtības

«Avangardiskiem risinājumiem jābūt pamatotiem, nevis pašmērķīgiem.»
Kristīne Kalniņa

sagādāja prozas kategorijas izvērtēšana, jo bijis maz iesniegto darbu. Žūrijas priekšsēdētāja mudina izdevējiem «būt drosmīgākiem un noniecināt prozas darbus» pat tad, ja šķiet, ka tur burti vien ir. «Vērtēt ir daudzko – burtu veidolu, lapaspušu izvietošanu, formu, izmēru, veramību,» kritērijus uzskaita Kristīne Kalniņa. Viņai

piņš. *Kartona Bibeles*) un filozofiskas sarunas par bitkoīna būtību neparasta formāta un krāsas izdevumā (*Viesturs Tamužs. Bitkoīns. Vienkārši*) līdz kolektīvi radītam fotoalbumam, kura izaicinājums ir tieši šī kolektīva daudzveidība (*Ojārs Jansons. Dienas centra Svētās Ģimenes māja* fotokursa 1. fotogrāmata).

Konkursa nominācijas pierāda arī, kā pastāvīgs, fokusēts un rūpīgs darbs mākslinieka dizainera veikumu var pacelt jau citā līmenī.

Aleksejs Muraško, kurš veido arī *Zelta ābele 2024* konkursa katalogu, šogad saņēmis 11 nominācijas dažādās kategorijās, tomēr ievēribas cienīgi ir arī tie viņa darbi, kas šoreiz nav iekļuvuši nomināciju sarakstā.

Literatūrzinātniece un pedagoge Ilva Skulte, priecāties par skaistajām grāmatām, aicina domāt arī par to, cik katastrofāla ir studentu spēja lasīt un rakstīt dzimtajā valodā, kā arī laiku pa laikam uzdot no jauna šķietami paš-

saprotamo – ko mēs saprotam ar grāmatu?

Visas nominētās grāmatas līdz 4. martam būs apskatāmas Rīgas Centrālajā bibliotēkā, un visa gada garumā tās apceļos arī citas bibliotēkas filiāles. No marta līdz maijam tās varēs apskatīt arī kultūras centrā *Sīguldass deivons*, bet vasaras mēnešos – Ogres Centrālajā bibliotēkā. No 18. februāra līdz 4. martam varēs nobalsot par savu favorītu ikgadējā lasītāju balsojumā vietnē LSM.lv. ●

Avots: Diena

Datums: 18.02.2025

■ Diskusijā piedalās latviešu valodas un literatūras skolotāja Anita Vanaga (no kreisās), filoloģe un tulkojāja Velga Polinska un LCĪVSO Sustento valdes priekšsēdētāja Gunta Anča. Foto - Aivars Liepiņš

VIEGLĀ VALODA IR KĀ NAZIS

Lasišanu uzspiest ar varu nevar, par to var tikai ieinteresēt, uzskata eksperti. Viņi ir pārliecināti, ka vieglā valoda, par kuru pēdējā laikā tiek daudz diskutēts, latviešu valodu neiznīcinās

Teksts Rūta Kesnere, LETA

Vieglā valoda nav prastā valoda. No termina «lubu literatūra» ir jāatsakās. Ar varu nevienam nevar likt lasīt. Tā bija nacionālā traģēdija jaunās meitenes ieprogrammēt kā Blauņa Kristīnes. Šie ir galvenie pieturpunkti KDI ierosinātajā diskusijā, kurā piedalās Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas (LCĪVSO) Sustento valdes priekšsēdētāja Gunta Anča (Sustento 2000. gadā nodibināja Vieglās valodas aģentūru), filoloģe un tulkojāja Velga Polinska, rakstnieks Arno Jundze un Rīgas Āgenskalna Valsts ģimnāzijas latviešu valodas un literatūras skolotāja Anita Vanaga.

Jautājums par vieglo valodu aktualizējās līdz ar Vieglās valodas aģentūras iniciatīvu izdot romānu *Mērnieku laiki* vieglajā valodā. Tas izraisīja vētru sociālajos tīklos, cilvēki cēlās kājās latviešu literatūras klasikas «aizstāvībai». Bet, piemēram, angļiski ir pieejama Bībele vieglajā valodā, pret ko iebildumu nav pat baznīcai, vieglajā valodā ir lasāmi arī Šekspīra darbi. Savukārt vāciski vieglajā valodā var lasīt Gētes *Faustu*. Vai jums ir skaidri iemesli, kāpēc *Mērnieku laiku* gadījums sacēla tādu ažiotažu?

Arno Jundze. Mani arī reizēm izbrīna

tie jautājumi, kas nonāk sabiedrības dienaskārtībā un izraisa tik lielu interesi. *Mērnieku laiku* gadījums ir tieši šāds, un atbildes, kāpēc tas izraisīja tik lielu ažiotažu, īsti nav. Es diezgan rūpīgi sekoju līdz šai epopejai un par to ļoti brīnos vēl tagad. Mēs visi kādreiz esam mācījušies kādu svešvalodu, izmantojot tieši adaptētos tekstus. Mums ir diezgan apdraudošas nākotnes perspektīvas, latviešu valodas lietotāju skaits samazinās. Daudzi latvieši dzīvo ārzemēs, un diasporas bērniem vienīgā iespēja apgūt latviešu valodu ir kāda svētdienas skoliņa, kurā vieglās valodas teksti būs nepieciešami.

Pats savulaik esmu piedalījies viena šāda komiksa veidošanā, tā bija sērija *Latvija drauga acīm*. Uzskatu, ka teksti vieglajā valodā ir vajadzīgi. Pavisam nesēn *Mērnieku laiku* izraisītajā diskusijā sociālajos tīklos kāds kungs atzina, ka beidzot nolēmis izlasīt *Mērnieku laikus* un daudzviet viņam ir bijušas problēmas ar vecvārdiem, kuru skaidrojumu viņš meklējis vārdnīcās, lai saprastu, ko brāļi Kaudzītes ir gribējuši pateikt. Savukārt daži «guru» apgalvo, ka tekstā viss ir saprotams un nav nekādu problēmu. Es kā rakstnieks par viņiem brīnos, jo *Mērnieku laiku* valoda ir ļoti sarežģīta. Atbildēt, kāpēc ir sacelta tāda histērija – es to sauktu tā –, es nevaru. Tā ir pilnīga nesapratne par to, ka vieglā valoda latviešu valodu neiznīcinās. Vieglā valoda ir labs līdzeklis pedagogiem, tā noder cilvēkiem ar lasīšanas grū-

tībām, kuru mums ir ļoti daudz.

Anita Vanaga. *Mērnieku laiku* teksts patiešām ir grūts, tajā ir arī vācu valoda, mazliet franču. Mani šajā kontekstā mazliet bažīgu dara tas, ka daiļliteratūra tomēr ir māksla. Teksti vieglajā valodā ir nepieciešami, un es piekrišu Arno tajā ziņā un man arī nav nekādu iebildumu, ja tekstus vieglajā valodā lasa cilvēks, kurš vēlas apgūt latviešu valodu. Es vairāk uztraucos par tiem jauniešiem, kuriem līksies, ka tas ir ļoti ērts veids, kā izzināt daiļdarba saturu, bet vienlaikus tiek pazaudēta izpratne par konkrēta autora stilu un māksliniecisko rokrakstu. Tāpēc es ieteiktu vairāk domāt par to, ka autori rada oriģināldarbus vieglajā valodā.

Nedomāju, ka vieglajā valodā vajadzētu būt tieši *Mērnieku laikiem*, jo šis darbs maz ko pasaka par Latviju, tas tomēr ir tikai par vienu konkrētu laika periodu. Manuprāt, Blaumanis tam būtu piemērotāks. Esmu lasījis vienu fragmentu vieglajā valodā no Blaumaņa noveles *Salna pavasarī*. Man gan ir aizdomas, ka tad, kad sāksies dialogu pārceļšana vieglajā valodā, tie noteikti kaut ko zaudēs no blaumaniskā stila. Tas ir duālisms manā attieksmē. Taču nenoliedz, ka teksti vieglajā valodā ir vajadzīgi. Es strādāju ģimnāzijā, un mums arī ir disgrāfijas un disleksijas gadījumi. Ja runājam par Šekspīru, zinu, ka viņa darbi ir piemēroti modernajai angļu valodai, bet neesmu pārliecināta par vieglo valodu.

Šekspīra darbi ir arī vieglajā valodā.

Anita Vanaga. Mani satrauc, vai jaunieši, kuriem nav objektīvas nepieciešamības, nesāks lasīt tikai šajā valodā. Grāmata nav tikai saturs, aiz tā ir domas dziļums, un es negribētu, ka pazūd rainiskais vai blaumaniskais stils.

Velga Polinska. Saprotu bažas par to, ka noteikti būs skolēni, kuri izvēlēsies lasīt *Mērnieku laikus* vieglajā valodā, tāpēc es arī sliekto atbalstīt oriģināldarbu radīšanu vieglajā valodā. Gatavojot jau otrās grāmatas izdošanu vieglajā valodā, redzu, ka tekstos, kuri oriģināli radīti vieglajā valodā, mēs domājam par to, ko sīzētiski tajos likt iekšā, nevis ko noņemt vai paskaitrot. Tā ir cita pieeja. Adaptējot tekstus vieglajā valodā, tajos, protams, zudis stils un «smekšis», kas ir oriģinālā. Adaptējot tekstus, ir jāveic smalks izpētes darbs, ko atstāsim, kas ir jāskaidro, utt.

Gunta Anča. Es gribētu minēt piemēru

■ Rakstnieks Arno Jundze diskusijā piedalījās attālināti. Foto - LETA

GRĀMATA NAV TIKAI SATURS, AIZ TĀ IR DOMAS DZIĻUMS

– mēs par vieglo valodu varam runāt kā par nazi. Ar nazi mēs sagriežam maizi, un nazis ir tik laba lieta. Bet ar nazi mēs varam nogalināt cilvēku, un nazis ir tik briesmīga lieta. Tieši tāpat ir ar vieglo va-

lodu. Tā nav ne laba, ne slikta, tā vienkārši ir. Eiropā vieglā valoda pastāv jau sešdesmit gadu, un būtu diezgan divaini, ja mēs Latvijā šķīrotu, kuri cilvēki drīkst un kuri nedrīkst lasīt. Piekrišu, ka klasikas darbi vieglajā valodā nav tas pats, kas oriģināls, bet ir jāsaprot, ka ir cilvēki, kuri tos pašus *Mērnieku laikus* nekad nevarēs izlasīt oriģinālā. Ja mēs sakām, ka *Mērnieku laikus* pārceļt vieglajā valodā nedrīkst un tas ir slikti, mēs diskriminējam tos cilvēkus, kuri šo romānu nevar izlasīt oriģinālā. Attieksme – mēs tev nedosim, jo tev nepienākas, ir divaina un diskriminējoša.

Arno, atbildēs izskanēja, ka vieglās valodas adaptācijā zūd rakstnieka stils. Vai jums kā rakstniekam būtu iebildumi, ja jūs grāmatas, piemēram, *Es nemīru nekad* par dzejnieku Eduardu Veidenbaumu, tiktu adaptētas vieglajā valodā?

Arno Jundze. Ja ir skaidrs projekts un mērķis, es ar saviem darbiem esmu lāvis strādāt diezgan daudz. No Veidenbauma grāmatas ir uztaisīta raidluga, un studenti veido filmas. Kāpēc gan lai šī grāmata nebūtu arī vieglajā valodā, ja kādam tas palīdzētu? Man neliekas, ka tā ir milzīga traģēdija, gluži otrādi.

Ja turpinām par *Mērnieku laikiem* vieglajā valodā – šī grāmata iznāks 1000 eksemplāru tirāžā, noteikti vairāk nebūs. Tas ir piliens jūrā, un, visticamāk, atklātā

pārdošanā šīs grāmatas nemaz nebūs. Velreiz uzsveru: tas palīdzēs bērniem, kuri dzīvo ārpus Latvijas. Es pats savulaik no adaptētajiem tekstiem apguvu angļu valodu. Neredzu nekādu problēmu ar tekstu adaptāciju vieglajā valodā, ja tas notiek saskaņā ar autortiesībām.

Kura pieeja ir efektīvāka – tekstu adaptācija vieglajā valodā, oriģināldarbu radīšana vai abi ceļi?

Arno Jundze. Domāju, ka abi paņēmieni ir labi. Runāšana par vieglo valodu ir tukša plāpāšana tajā ziņā, ka, ja ir projekts un finansējums, viss notiek. Izdevniecība *Valters un Rapa* ir laidusi klajā stāstu krājumu vieglajā valodā. Vienā no tiem ir rakstnieces Lauras Vinogradovas oriģināldarbi, un viņa raksta ļoti labi.

Gunta Anča. Mums ir ļoti interesanta pieredze ar Noru Ikstenu un viņas grāmatu *Mātes piens*. Kad mēs ar rakstnieci sazinājāmies, viņa teica, ka tik ilgus gadus ir dzīvojuši Norvēģijā, ka absolūti saprot, kāpēc ir vajadzīgas grāmatas vieglajā valodā. Bez vārda runas Nora Ikstena mums nodeva autortiesības. Drīz būs gatavs romāna *Mātes piens* izdevums vieglajā valodā.

Anita Vanaga. Vai romānu Iekslā valodā ir pārlūkusi pati Nora Ikstena vai kāds cits?

Gunta Anča. To darījām mēs Vieglās valodas aģentūrā, kuras darbinieki ir Zviedrijā mācījušies, kā to darīt. Konsultējāmies arī ar rakstnieci.

Velga Polinska. Cilvēki vieglo valodu uzskata par «prasto» vai «pagalma» valodu. Es gribētu lūgt – apskatieties kaut vienu vieglās valodas grāmatu! Mēs raugāmies, lai katrs vārds būtu rūpīgi pārdomāts un pareizi lietots. Mēs diemžēl ilgi esam dzīvojuši sabiedrībā, kurā cilvēkiem ar jebkādiem traucējumiem nav vietas un viņiem nepienākas saņemt to pašu, ko citiem, – sākot ar izglītību un beidzot ar darbu. Mēs bieži dzirdam: ja kāds nevar kaut ko izlasīt, tā ir viņa problēma un viņa dēļ visi citi nav jāvelk uz leju. Nu nebūs *Mērnieku laiki* vieglajā valodā izglītības standartā nekad! Teksti vieglajā valodā ir iespēja apgūt un nostiprināt zināšanas un lasīt tiem, kuriem citu iespēju nav.

Gunta Anča. Lasot komentārus par *Mērnieku laikiem*, redzējām, ka cilvēki nesaprot, kam tas ir domāts. To var salīdzināt ar kāpnēm un pacelāju. Tie, kuri var uzkāpt pa kāpnēm, pacelāju neiz-

mantos, savukārt tiem, kuri nevar uzkāpt, ir pieejams pacēlājs. Tiem, kuriem vieglo valodu nevajag, lai to nelieto, bet lai ļautu lietot tiem, kuriem tā ir vajadzīga.

Sociālo tīklu diskusijās lielākā mērā nāms bija par to, ka tagad visi jaunieši *Mērnīeku laikus* lasīs tikai vieglajā valodā, lai varētu uzrakstīt sacerējumu. Taču kāda pusaudžu mamma man teica: ja man ir tikai divas izvēles, vai nu mani pusaudži šo romānu izlasīs vieglajā valodā, vai neizlasīs nemaz, labāk, lai izlasa vismaz vieglajā valodā. Kāds ir jūsu viedoklis?

Arno Jundze. Pēc Otrā pasaules kara tika izdota grāmata par *Mērnīeku laikiem*, kurā izklāstīts sižets un analizēti tēli (Oto Čakars *Brāļu Kaudzīšu Mērnīeku laiki – pirmais reālistiskais romāns latviešu literatūrā, 1968 – R. K.*), un visi normāli skolēni jau pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados izmantoja šo spikeri. Man vispār ir sajūta, ka oriģinālos *Mērnīeku laikus* reti kurš ir lasījis, lai gan tas ir ģeniāls darbs, kas nosaka diagnozi latviešu nācijai, no kuras nevar izvairīties vēl tagad. Jāņem vērā, ka vienmēr kāds kaut ko neizlasīs, un tās ir viņa tiesības, un nevajag taisīt no tā nacionālo traģēdiju. Pusaudži nelasa tāpēc, ka vecāki nepērk grāmatas un bibliotēkās to nav. Ir grūti ieinteresēt pusaudžus lasīšanā, ja ģimenē nav tādu tradīciju. Vēl ir runāšana par grāmatu lielo cenu, bet alkohols Latvijā maksā dārgāk un to nezin kāpēc pērk, un nevienam nevarējam. Turklāt, ja nemaldos, pašlaik *Mērnīeku laikus* nemaz skolās nemāca, vismaz jaunākajās klasēs.

Anita Vanaga. Arno ir taisnība, literatūras process iet uz priekšu, mēs esam nonākuši XXI gadsimtā, un līdz ar to atvēlēto stundu ietvaros ar *Mērnīeku laikiem* mēs vairs nedarbojamies. Tāpat mēs vairs nelasām Andreja Upīša *Zaļo zemi*. Galvenokārt tāpēc, ka ir laika limits. Tāpēc es nezinu, kāpēc vispār ir šī uzskāšanās uz *Mērnīeku laikiem*. Cita lieta, ka ir ļoti svarīgi, kā šis projekts [grāmatas vieglajā valodā] ir saskaņots ar izglītības nomenklatūru. Ir dažādas programmas bērniem ar uzsvērtiem grūtībām. Varbūt ir nepieciešams domāt par atbilstošām mācību grāmatām un tekstiem, kas ir mērķēti konkrētai izglītības programmai. Ir jāveido mācību materiāls konkrētām mērķauditorijām. Tika pieminēta Laura Vinogradova, kura ir brīnišķīga prozaikē un kurai ir šie īsie teikumiņi.

Gunta Anča. Pirmais un svarīgākais – *Mērnīeku laiki* vieglajā valodā nav izglītības projekts. Izglītības ministrija bija liels Eiropas Savienības līdzekļu finansēts projekts, lai sagatavotu mācību materiālus vieglajā valodā. Diemžēl es neesmu redzējusi rezultātus.

Velga Polinska. Es esmu. Gunta, tu šos rezultātus negribētu redzēt.

Gunta Anča. Tad man tiešām žēl, kā mēs tērējam Eiropas naudu. Atbildot uz jautājumu, kāpēc mēs izvēlējamies tieši *Mērnīeku laikus*, – Rakstniecības un mūzikas muzejs svin brāļu Kaudzīšu 149. dzimšanas dienu ar lielu izstādi, kuras satāvdaļa ir šī teksta pieejamība visplašākajā nozīmē. Tāpēc vērsās pie mums ar šo ideju.

Velga Polinska. Man šķiet, šis projekts ir sāpīgi aizskāris vecāku jūtas par to, ka viņu pusaudži nelasa. Viņi ir sabijušies, ka vieglā valodā padarīs jauniešus stulbākus, bet nevajag baidīties no literatūras vieglākā versijā. Nevainosim vieglo valodu, labāk nopirksim saviem pusaudžiem grāmatas!

Anita Vanaga. Kad vecāki sūdzas, ka bērni nelasa, mans jautājums vienmēr ir –

ES VARU TEIKT, KA NEGRIBU BŪT KRISTĪNE UN MAN NEVAJAG DZĒRĀJU EDGARU

bet vai jūs paši lasāt?

Sarunas otrajā daļā vēlos pievērsties vēl vienai tēmai, kas izkristalizējās sociālo tīklu diskusijās par *Mērnīeku laikiem*. Tas ir jautājums – ko jaunieši lasa. Vairāki diskutētāji patētiski apgalvoja: ja jaunieši nelasīs XIX gadsimta latviešu literatūras klasiku, mūsu identitāte būs apdraudēta un mēs kā nācija būsīm lemti iznīcībai. Vai tiešām? Ja jaunus meitenes spēj identificēties ar Annas Auziņas un Kristas Belševicas tekstiem, bet nesaredz sevi nedz Raiņa Baibiņā, nedz Blaumaņa Kristīnē, vai tāpēc viņas ir mazāk vai sliktākas latvietes?

Anita Vanaga. Ir vērts runāt par to, ko nozīmē identificēties. Literatūra vispirms atraisa emocijas, tāpat tas ir nevis identificēšanās, bet attieksmes jautājums. Skat, kā tas bija agrāk un kā ir tagad, un ko es par to domāju. Vārds «identificēties» ir diezgan bistams, man taču nav jāapgalvo, ka es gribu būt Kristīne. Gluži otrādi, es varu teikt, ka negribu būt Kristīne un man nevajag dzērāju Edgaru.

Esmu dzirdējusi, ka vairākas jaunas meitenes apgalvo, ka nesaprot Baibiņu un viņām šķiet mulķīga tās rīcība.

Anita Vanaga. Es neredzu nekādu traģēdiju, ja viņām tā liekas. Mēs dzīvojam XXI gadsimtā un nevaram prasīt, lai skolēni pieņemtu kaut kādus XIX gadsimta dzīves principus. Mēs varam runāt, ka agrāk tā bija, ka tas pieder pie mūsu nācijas saknēm. Par visu to ar jauniešiem ir jārunā. Pašlaik es ar savu 11. klasi ņemu cauri *Jāzepu un viņa brāļus*.

Un kā jums iet?

Anita Vanaga. Mums iet ļoti labi. Lai gan es izdarīju milzīgu kļūdu. Es šos jauniešus pirms gada pilnīgi nesagatavotus aizrāvu uz Valmieras teātri uz *Jāzepu un viņa brāļu* pirmizrādi. Viņi nesaprata ne rīta, ne vakara. Un tikai pašlaik, pēc gada, kad mēs ar šo lugu strādājām, meitenes atzīstas, ka sāk saprast izrādi. Viena meitene teica: skolotāj, tagad saprotu, kāpēc izrādes beigās Jāzepe kails stāvēja būri. Šodienas jaunieši ir «vizuāļi». Viņi neatceras neko citu kā to, ka Jāzepe kails stāvēja būri. Es teicu, ka tāds viņš arī ir, jo viņam viss ir pazudis. Rezumējot – ar to identificēšanos tā ļoti uzmanīgi, bet cilvē-

Gunta Anča: «dr jāsaprot, ka ir cilvēki, kuri tos pašus *Mērnīeku laikus* nekad nevarēs izlasīt oriģinālā. Ja mēs sakām, ka *Mērnīeku laikus* pārceļt vieglajā valodā nedrīkst un tas ir slikti, mēs diskriminējam tos cilvēkus, kuri šo romānu nevar izlasīt oriģinālā»

kam ir jāzina sava kultūra. Tas, ko viņš no tās papēms, ir dziļi individuāla lieta. Mans pienākums ir piedāvāt.

Velga Polinska. Piekritu, ka literatūrai ir jāizraisa emocijas, un mēs to piedzīvojam caur savu perspektīvu. Literatūra ir informācijas un emociju avots. Piemēram, *Straumēni* ir informācijas avots par to, kāda kādreiz bija dzīve laukos. Vieglo stāstu krājumā ir Lauras Vinogradovas darbs par autoveikalu. Arī tā ir mūsu kultūras liecība, jo citās valstīs cilvēki par tādiem autoveikaliem neko nav dzirdējuši.

Arno Jundze. Gribu piebilst par XIX gadsimta literatūras pārzināšanu, ka tā ir liekulība un meli. Lielākā daļa šo autoru ir aizslaucīti aizmirstībā zem visiem iespējamajiem tepkiem. Es rakstu romānu par Kārli Veidenbaumu, un saistībā ar to man uz galda ir grāmata par Ruģēnu (XIX gadsimta dzejnieks Jānis Ruģēns – R. K.). Jautājums, kurš viņu mūsdienās zina? Neviens. Un tādu autoru ir ļoti daudz. Vēl tagad gudri kungi radio raidījumos, runājot par grāmatniecības vēsturi, lieto tos briesmīgos apzīmējumus «lubu» vai «senalu» literatūra. Taču tieši ar šādu «vieglo» literatūru sākās latviešu lasīšana. Ja nebūtu *Grāfa lielmātes Genovevas*, neviens netiktu līdz Gētes *Faustam*.

Runājot par identificēšanos – paldies Dievam, ka beidzot meitenes vairs negrib būt Kristīnes. Tā bija nacionālā traģēdija jaunās meitenes ieprogrammēt kā Kristīnes, kuras tad vāc tos dzērājus.

Cik lielā mērā latviešu valodu ap-

Platā taka uz bibliotēku

IZBAUDĪT KULTŪRU

Dobeles novada Centrālās bibliotēkas direktore Lana Volante teic, ka Dobeles lasītājus pārsvārā interesējot jaunākā literatūra – detektīvomāni un mīlestības, sadzīves romāni. Vēl pilsetniekus uzrunājot arī vēsturiskie notikumi, grāmatas, kurās aprakstīti patiesi fakti un atmiņas, kā arī ievērojamu cilvēku dzīve. Pats lasītākais oriģinālliteratūras darbs pagājušajā gadā bijis Zanes Daudziņas "Bērnudienas komunālajā", nozaru literatūrā – Antas Rugātes dokumentālais stāsts par leģendāro Latvijas televīzijas diktori, sava laika stīla ikonu, izcilo ārsti un mūža otrajā pusē lībiešu kultūras kopēju Gerdu Sinkēviču "Mūsu Gerda". Ārzemju daijliteratūrā vislasītākais bijis amerikāņu bestselleru autore Frī-

das Makfadenas psiholoģiskais trilleris "Mājkalpotāja". Dobeles Centrālajai bibliotēkai esot arī savs Bibliotēkas draugu klubīšs, kura dalībnieku skaits arvien pieaugot; pārrunātās tēmas esot gan daudzveidīgas, gan izglītojošas un kopienas vienojošas, tikšanās reizēs tiekot dziedāts un pat dejots! Kopumā pagājušajā gadā Dobeles novada Centrālās bibliotēkas lasītāju skaits mērāms vairāk nekā divos ar pusi tūkstošos un tā apmeklēta 23 794 reizes. Tiesa, Centrālā bibliotēka pārrauga vēl 23 lielākas un mazākas novada bibliotēkas un pakalpojumu sniegšanas punktus, vēl novadā pieejamas arī 13 skolu bibliotēkas. Lana Volante esot gandarīta par aktivajiem un harismatiskajiem novada bibliotēku darbiniekiem, viņi allaž atrodot arvien jaunas idejas un pieejas, lai taciņa uz bibliotēku kļūtu arvien platāka un nostaigātāka.

PUBLICITĀTES FOTO
Dobeles novada Centrālās bibliotēkas direktore Lana Volante.

GRĀMATA. Uzrunā laba valoda

Mirkļis Dobeles Centrālās bibliotēkas Lasītāju klubīša pasākumā.

Grāmatas lasu ļoti daudz, un tie, kuri mani pazīst, zina, ka esmu liela detektīvu un trilleru cienītāja, turklāt sociālajos tīklos tās mēdzu ieteikt izlasīt arī citiem. Šos ierakstus veicu ar prieku, jo pazīstu lasītājus, kuri no tiem iedvesmojas. Šobrīd lasu pēdējās lappuses no Annas Jansones detektīva "Mana maziņa", piebildīšu, ka man ļoti patīk skandināvu [ziemeļu] "noir" žanra kriminālromāni. Nav gan tā, ka nelasu arī latviešu autoru darbus, nesēnākais no tiem bija Zanes Daudziņas "Bērnudienas komunālajā". Esmu izlasījusi arī visas Daces Rukšānes trilōģijas daļas, pēdējā bija "Lu-lū un Engēlis", ļoti patīk autorei valoda. Lasīju arī Sandras Kalnietes "Māte sieva. Sieva māte. Meita sieva", kā arī visus sešus Leldes Kovaļovas romānus un vēl citus. Ļoti vēlos izlasīt, un domāju, ka to arī izdarīšu. Varīsa Dierī un Ketlīnas Milleres autobiogrāfisko romānu "Tuksneša zieds", tas atklājot sievietes spēku un drosmi pastāvēt par sevi.

KONCERTS. Svētku noskaņā

Operetes Jaungada koncerts "VIVA!".

Spēcīgākie pēdējā laika mūzikas iespaidi gūti, apmeklējot nīderlandiešu saksofonistes Kendijas Dīlferes koncertu "Colos-Saal" Ašafenburgā [pilsētā Bavārijas ziemeļrietumos, Vācijā] un Berlīnes Filharmonijas orķestra koncertu Liepājas koncertzālē "Lielais dzintars". Prieks, ka jau tradicionāli gada nogalē kopā ar kolēģiem apmeklējam kādu pasākumu svētku noskaņās, tā 2024. gada decembrī baudījām Operetes Jaungada koncertu "VIVA". Vasarā vēlētos pieredzēt lietuviešu mūziķa "Daddy Was A Milkman" uzstāšanos Kuldīgā, kā arī tuvākā nākotnē pabūt franču soulmūzikas dziedātājas Imany koncertā, vēl arī – apmeklēt kādu klasiskās mūzikas koncertu.

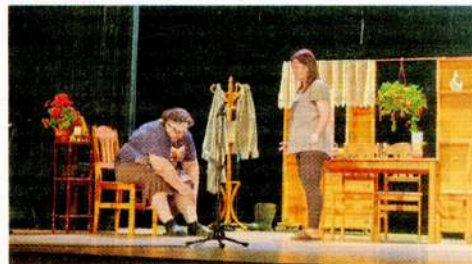
IZSTĀDE. Mākslas baudījums pilsētā

Mūsu bibliotēkā izstādēm atvēlētas četras telpas, tajās allaž apskatāmas kādas fotogrāfijas, gleznas vai Dobeles mākslas skolas audzēkņu darbi, tāpēc pārsvārā mākslu baudu tepat. Mūsu pilsētā var lepoties ar pazīstamo gleznotāju Aiju Princi, māksliniece ir arī bibliotēkas lieldraugs, un pie mums bijusi gan viņas, gan Aijas audzēkņu darbu izstādes. Plānoju paspēt aiziet ciemos pie kolēģiem uz Dobeles pili, tur līdz 1. martam apskatāma mākslinieka Alekseja Naumova un Dobeles Mākslas skolas audzēkņu gleznu kopizstāde.

Aijas Princes glezna "Dobele".

TEĀTRIS. Spēcīgi tēlojumi

Skats no Krimūnu amaterteātra "Skats" izrādes "Spietu laiks".

Ļoti vēlētos biežāk apmeklēt teātra izrādes, bet apstākļu sakrītības dēļ tas ne vienmēr izdodas. Kā pēdējo noskatījos Jāņa Lūsēna un Māras Zālītes rokoperu "Sfinksas" – muzikālo stāstu par slavenā pareģa Eizena Finka suģestējošo likteni, jāsaka gan, ka izrādē jau biju skatījusies pirms daudziem gadiem, kad galvenā varoņa lomā bija aktieris Ivars Stonins, un atceros, kā baudīju tik spēcīgo tēlojumu. Šoreiz galvenajā lomā bija Maksims Busels, un, tā kā laika gaitā biju izlasījusi vairākas grāmatas par Finku, stāstu izpratu labāk. Savukārt rudenī pirmo reizi devos uz teātra skati Dobeles pilsētas kultūras namā, noskatījos vairākas izrādes, no kurām vislielāko aizkustinājumu sagādāja Krimūnu amaterteātra "Skats" izrāde "Spietu laiks", tur bija spēcīgs tēlojums, atklājot mūžam nemanīgo triju paaudžu attiecību drāmu.

JAUNUMI DOBELĒ. Mani vārdi Dobelei

Mūsu pilsēta un novads piedāvā pasākumus visām paaudzēm un dažādām gaumēm, un allaž priecājos, ka ar daudzveidīgu pasākumu piedāvājumu izceļas arī bibliotēkas. Protams, šovasar būtiskākais pasākums būs pilsētas festivāls "Sāc vasaru te! 25", jo svētkos tradicionāli piedalās arī Dobeles novada bibliotēkas. Pagājušajā gadā mūsu bibliotēka baznīcas dārzā piedāvāja savu aktivitāti "Klusā lasītava", kurā apmeklētājiem bija iespēja klausīties dzeju par Dobeļu un esejas "Mani vārdi Dobelei".

DIĀNA JANCE

Bibliotēkas remontam gaida naudu, iedzīvotāji savāc parakstus

Sanita Stepena pērn pavasarī, apgleznojot buru nodibinājuma "Liepāja 2027" rīkotajai Eiropas dienas akcijai. "Saistībā ar iedzīvotāju līdziesaisti Zaļajā birzī ļoti daudz ir darīts. Gribam, lai deputāti iedziļinātos, nevis nobrauktu pa virsu," viņa aicina.

EGONA ZĪVERTA FOTO

● LINDA KILEVICA

Pēc nedēļu ilgas iedzīvotāju iesaistes ir saskaitīti 366 leģitīmi paraksti, kurus iesniegs Liepājas domei, lūdzot piešķirt nepieciešamos līdzekļus un steidzami veikt kapitālo un kosmētisko remontu, un nodrošināt vides pieejamību Zaļās birzīs bibliotēkā. Tīkmēr remonta projekts jau ir pieteikts Kultūras ministrijas finansējumam, Kultūras pārvalde atbildi gaida martā.

Bibliotēkas telpu remonta tehniskais projekts ir izstrādāts. "Diemžēl tālāk darba procesā iestājusies pauze," teikts Zaļās birzīs bibliotēkas darbinieku, lasītāju un aktīvu liepājnieku iesniegumā pašvaldībai. Vecākā bibliotekāre Sanita Stepena "Kurzemes Vārds" uzsver, ka process ilgst jau divarpus gadus, kuru laikā bibliotēku apmeklējuši domes vadītāji un atzinuši remonta nepieciešamību. Tāpat bibliotēka attīstījies kā apkaimes vienīgā kultūrvieta, kur notiek iedzīvotāju līdziesaistes un kultūras pasākumi.

Par budžeta grozījumiem domnieki balsos marta sēdē, viņiem būs jāizlemj par prioritātēm. "Gribam, lai deputātiem ir mēnesis laika iepazīties un izpētīt, lai būtu pamats un zinātu, par ko balso. Tas, kas

uz papīra rakstīts, ir viens, bet daudzi deputāti bibliotēkā nav bijuši. Visi, kas balsos par tādu bibliotēkai ļoti liktenīgu jautājumu, laipni ir aicināti," saka S. Stepena.

Iesniegumu kopā parakstījuši 468 cilvēki, no tiem derīgi ir 366, bet vēl 102 iesniegumu parakstījušie cilvēki nav norādījuši savu adresi, ziņo biedrība "Radi vidi pats", kur bija viens no parakstu vākšanas punktiem un kas vienīgā iniciatīvu reklāmeja sociālajos tīklos. Parakstus vāca aktīvistī, runājoties ar apkaimes iedzīvotājiem, pauž S. Stepena.

"Ir izstrādāts būvprojekts, kas bibliotēku padarītu par to, kam, manuprāt, tai ir jābūt – patīkama, piesaistoša, iedvesmojoša, gaiša vieta, kurā gribas atgriezties ne tikai, lai samainītu grāmatas, bet, lai satiktu citus, dalītos savās idejās, kopīgi īstenotu savas iniciatīvas, lai veidotos aktīva, saliedēta kopiena. Atceros, ka pa vidu viss noklusa, pazuda, neatbildēja. Ko tālāk? Sašūkt? Nav tā, ka nekā nav. Ir plāns, vajag tikai atbildīgu institūciju atbildīgu lēmumu," par iniciatīvu vietnē Facebook raksta "Radi vidi pats" pārstāve Linda Ulāne.

Zaļās birzīs bibliotēkas remonta projekts pieteikts programmā "Reģionālās kultūras infrastruktūras attīstība kultūras pakalpojumu pieejamības

uzlabošanai", par to deputāts Izglītības, kultūras un sporta komitejas februāra sēdē informēja Liepājas Kultūras pārvaldes vadītāja vietnieks Nauris Lazdāns. "Tāme ir aptuveni 206 tūkstoši eiro. pieteikumā prasīta visa summa," viņš stāsta "Kurzemes Vārdam". "Martā kļūs zināms, vai Kultūras ministrija finansiāli atbalstīs projektu. Ļoti gaidām rezultātus, jo potenciāli iespējams saņemt visu nepieciešamo summu, un tad pašvaldībai savi budžeta līdzekļi nebūtu jāpiešķir."

Ja netiks gūts atbalsts konkursā, Kultūras pārvalde lūgs pašvaldībai piešķirt līdzekļus. "Ja nonāk līdz tam, ka deputātiem par to jālemj, tad sabiedrības interese par šo procesu ir tikai un vienīgi veicinošs apstāklis, kas nāk par labu. Ja sabiedrība izsaka viedokli, tas ir ļoti demokrātiski un pareizi," N. Lazdāns vērtē Zaļās birzīs bibliotēkas iniciatīvu.

Pašvaldībai būtu jāizvirza mērķis vairot demokrātiskās iesaistes un pilsoniskās līdzdalības ikdienišķumu un normalizāciju, pauž "Radi vidi pats" pārstāvis Aleksandrs Vabelis. "Pievērsot uzmanību kādas kopienas aktualizētai problēmai, šis process jāveido ilgtermiņā un jārod veidi, kā minēto kopienas kvalitatīvi iesaistīt informācijas apritē par jautājuma tālāku virzību," viņš norāda. ●

Jēkabpils novada Galvenā bibliotēka aicina iesaistīties projektā «Bibliotēku tilti»

ILZE BIČEVSKA

Jēkabpils novada Galvenā bibliotēka (JNGB) aicina atsaukties Jēkabpils pilsētas un novada iedzīvotājus, ģimenes, arī trešo valstu pilsoņus, kas pie sevis uzņēmuši Ukrainas kara bēgļus. Arī uzņēmējus, kuri nodarbina trešo valstu pilsoņus (t. sk. Ukrainas bēgļus), lai uzrunātu un veiktu pētījumu, kādi bibliotēkas pakalpojumi var palīdzēt trešo valstu pilsoņu integrācijai un viņu iekļaušanai vietējā kopienā.

– Bibliotēkas loma mūsdienās ir mainījusies, un patlaban tā vairs nav tikai grāmatu krātuve, bet arī kalpo kā daudzfunkcionāla iestāde, kas pielāgota vietējās kopienas vajadzībām. Bibliotēka mūsdienās ir vieta, kur gūt informāciju un atbalstu savu zināšanu izkopšanai, kas kalpo kā tilts starp šajos laikos nepieciešamajām prasēm un reālo vajadzību. Bibliotēka noteikti ir arī palīgspeks, kas iestājas par visām sabiedrības grupām un to līdzdalību jebkuros sabiedriskajos procesos, – stāsta JNGB Lasītāju nodaļas vadītāja **Anta KLINTS**.

No 2024. gada maija līdz 2026. gada maijam Kultūras informācijas sistēmu centrs (KISC), kā starptautiska projekta partneris īsteno sadarbību ES atbalstītajā projektā «Bibliotēku tilti: trešo valstu valstspiederīgo integrācijas un iekļaušanas veicināšana Eiropā», izmantojot bibliotēkas un vietējās partnerības». Tā mērķis – izstrādāt un īstenot integrācijas stratēģiju un tās ieviešanas plānu, kas paredz trešo valstu pilsoņu sekmīgu iekļaušanu sabiedrībā reģionālā līmenī un vietējā kopienā, izmantojot bibliotēku pakalpojumus.

No Latvijas dalībai šajā projektā tika izvēlētas des-

mit bibliotēkas, tajā skaitā arī JNGB. Īstenojot projektu, paredzēts izveidot partnerību starp vietējām iestādēm, bibliotēku un trešo valstu pilsoņiem, kuri patlaban uzturas mūsu novadā. Šeit JNGB ir šā projekta galvenais partneris un sadarbības vadītājs, kas sadarbojas ar Jēkabpils novada pašvaldību un biedrību «Vidusdaugavas NVO centrs».

– Lai iesniegtu pieteikumu dalībai šajā projektā, vajadzēja apkopot informāciju par līdzšinējo pieredzi un aktivitātēm trešo valstu pilsoņu integrācijā. Pastāstīšu par to. Patlaban Jēkabpils novadā uzņemti 80 ukraiņu bēgļi, no tiem 26 – bērni. Bēgļu skaits ir mainīgs. Lielākā daļa no šiem cilvēkiem apmetušies pie saviem radniekiem un paziņām, bet pašvaldības iestādēs izmīnātas 13 personas. Visbiežāk bēgļi jautā par dažāda veida izglītības, veselības un nodarbinātības jautājumiem. JNGB ir laba sadarbība ar Jēkabpils mazākumtautību biedrībām, kas pastāv jau kopš 2007. gada. Tāpat ir aktīva sadarbība ar NVO centra paspārnē esošajām biedrībām. Rīkojam pasākumus, lai palīdzētu trešo valsts piederīgajiem integrēties Latvijas sabiedrībā. Tās ir

Projektu «Bibliotēku tilti» administrē nevalstiskā organizācija «Bibliothèques Sans Frontières» (Francija) sadarbībā ar Viessmilības pilsētu un teritoriju nacionālo asociāciju (Francija) un ar partneriem: «Bibliothèques Sans Frontières Italia» (Itālija), Kultūras informācijas sistēmu centru, Informācijas sabiedrības attīstības fondu (Polija), Nākotnes kopienas asociāciju (Rumānija) un Eiropas bibliotēku, informācijas un dokumentācijas asociāciju biroju (Nīderlande).

informatīvas un izziņošanas tikšanās, radošās darbnīcas, lai palīdzētu trešo valstu pilsoņiem saskatīt tautu tradīciju kopīgu un atšķirīgo. Bibliotēkā arī darbojas Eiropas Savienības informācijas punkts (ESIP) un notiek izstādes par ES aktualitātēm, bijušas diskusijas un ES iepazīšana, piemēram, izspēlējot spēli «40 minūtēs apkārt Eiropai», kuru ESIP koordinatore pielāgoja, tajā ietverot jautājumus par Jēkabpils novadu. Tāpat trešo valstu pilsoņiem (bēgļiem) ir iespēja iesaistīties starpkultūru, literārajos un muzikālajos pasākumos. Lielu darbu, kas vērsti uz trešo valstu pilsoņu integrāciju un iekļaušanu vietējā kopienā veikusi biedrība «Vidusdaugavas NVO centrs», kas realizēja projektu «Ukraina Latvijas sirdspukstos: vienotā el-

pā», kā arī no 2023. gada 17. jūlija līdz 31. decembrim realizēja projektu «Mēs un mūsu atbildība: dažādā Latvijā». Jēkabpils novada Sociālais dienests izmaksājis garantētā minimālā ienākuma pabalstu 57 personām, kopsummā par 5 144 eiro. Pirmsskolas izglītības iestādēs iekārtoti seši izglītojamie no trešajām valstīm, bet vidusskolā – divi. Jēkabpils novada dome 2024. gadā novirzīja līdzekļus 12 000 eiro apmērā, lai iegādātos un dāvinātu (ziedotu) preses sadraudzības pilsētas Mirgorodas pašvaldībai, tās sadarbības partnerim – labdarības organizācijai «Blahodiynny fond «Syla Braterstva Ukrainy»». Par šo naudu pašvaldība iegādājās un nodeva Mirgorodai generatorus, barošanas blokus un citas nepieciešamās lietas medicīnas

un izglītības iestādēm. Tāpat Jēkabpils novada teritorijā ir izveidotas trīs ziedojumu pieņemšanas vietas: biedrības «Vidusdaugavas NVO centrs» dienas centra «Kopā būtu» telpās (Brīvības ielā 258A darba laikā no plkst. 8.30 līdz 17.00, koordinē Rihards Barkovskis), Rīgas ielā 150A (koordinators Edgars Līcis) un «Druviņās 6-2», (Ciruļi, Rītes pagasts, koordinē Jānis Strumskis un Kristīne Verečinskā). Esošie potenciālie partneri, kas pārstāv sociālo sektoru un var iesaistīties projekta aktivitātēs, mums ir jau minētā biedrība «Vidusdaugavas NVO centrs», Jēkabpils ukraiņu kultūrizglītojošā biedrība «Javira», Jēkabpils baltkrievu biedrība «Spatkanne» un pašvaldības deputāts, civiļs aizsardzības inženieris Ilmārs Luksts.

– Kāda ir realitāte un kādas vajadzības, kādi ir kopienas izaicinājumi, uzņemot trešo valstu pilsoņus, un vai tas apmierina trešo valstu pilsoņu vajadzības? Kā noskaidrots, tas, kas uztrauc Ukrainas iedzīvotājus Jēkabpilī, ir jautājumi par nākotni. Vai būs dzīvesvieta arī pēc trim mēnešiem? Vai varēs atrast pastāvīgu dzīvesvietu? Vai būs darbs? Tā kā vīzu kārtošana vēl ir procesā, tikai nedaudz var pretendēt uz darba attiecībām. Līdz ar to rodas izaicinājumi, tādi kā izveidot specifisku atbalsta mehānismu, kas darbojas uz pašpalīdzības principa, kur ikviens var otram dot atbalstu, tā paaugstinot ikviena pašapziņu, spēju pieņemt lēmumu, iesaistīties kopīgos sabiedrības procesos. Palīdzība valodas barjeras pārvarēšanā un palīdzība rast motivāciju latviešu valodas apguvei. Tāpat ir vajadzība panākt, lai trešo valstu pilsoņi apmeklētu kultūras pasākumus un integrējas vietējā kopienā, un, protams, mācīt kritisko domāšanu, lai trešo valstu pilsoņus pasargātu no dezinformācijas, – stāsta Anta Klints.

Viņa uzsver, ka bibliotēka šajos uzdevumos var lieliski ieguldīt savu kapacitāti, kas tai ir, un, sadarbojoties ar partnerības iestādēm, kalpot kā tikšanās telpa, vieta diskusijām un nodarbībām, vajadzību apzināšanai un izpētei. Interesentus, kuri vēlas pieteikties šim projektam, lūgums sazināties pa e-pastu: info.jnbg@edu.jekabpils.lv; zvanīt pa tālruni 29642338 vai ierasties personīgi Jēkabpils novada Galvenajā bibliotēkā, Rīgas ielā 212. ●

Avots: Brīvā Daugava
Datums: 18.02.2025

Pociema bibliotēkā vienmēr ir interesanti

11. februārī uz ikmēneša nodarbību Pociema bibliotēkā pulcējās novadpētniecības klubiņa dalībnieki. Vispirms sveicām bibliotekāri Laimu Bernšteinu vārda svētkos un pateicāmies par laipnību un sirdssiltumu, ko viņa velta saviem lasītājiem.

Mūsu grāmatu krātuvē vienmēr ir interesantas izstādes. Šoreiz priecājamies par Tautas lietišķās mākslas studijas *Austra* dalībnieces levas Zaumanes lielajiem, krāšņajiem lakatiem un krāsainajiem grīdas

paklājiem. No visas sirds apjūsmojām levas austos rokdarbus. Tāpat priecēja ārciemietes Ilzes Zaķes kārtējā izstāde – galda un sienas dekorī, kartītes, albumiņi, bločiņi un citas bezgala skaistas lietas. Ilzīte mums martā vadīs radošo darbnīcu. Paldies viņai par dalīšanos ar savām prasmēm!

Todien arī čakli pastrādājām. No vecajām planšetēm noņēmām fotozņēmumus, lai nākamajā nodarbībā tos liktu mapēs un albumos. Bildes ir no dažādiem pasā-

kumiem Katvaru pagastā. Bijusī muzeja vadītāja Valda Irmeja informēja, ko viņa internetā atradusi par mūsu pagastu – par pagasta mājām līdz 1958. gadam. Šīs ziņas varēs pielikt klāt novadpētnieces Dainas Čakstes apjomīgajam pētījumam par Katvaru pagasta mājām 2023. gadā. Daina pagasta vēstures izpēti ir devusi vislielāko ieguldījumu. Paldies!

Edīte MELNE,
novadpētniecības klubiņa dalībniece

Avots: Diena
Datums: 18.02.2025

Esi gudrāks par krāpnieku!

Varakļānu novadā realizēta neformālā izglītības programma pieaugušajiem „Finanšu drošības pamati: Kā nosargāt savu naudu un atpazīt finanšu krāpniekus”.

Varakļānu bibliotēkā septiņu nodarbību laikā mūsu novada iedzīvotāji varēja papildināt zināšanas un prasmes, kā atpazīt finanšu krāpniekus un pasargāt savas finanses, uzzināt par biežāk sastopamiem krāpšanas veidiem, attīstīt spēju kritiski izvērtēt nepazīstamu cilvēku zvanus, e-pasta vēstules vai piedāvājumus, kā arī prasmi rūpēties par savu datu aizsardzību un drošību digitālajā vidē, izmantot drošu interneta pieslēgumu, uzstādīt drošības programmatūru, atjaunināt to un lietot drošas paroles un autentifikācijas risinājumus u.c.

Apmācību laikā tika izmantoti Latvijas Bankas izstrādātie mācību materiāli. Dalībnieki pildīja praktiskos uzdevumus un testus, kā arī dalījās savā līdzšinējā pieredzē.

Laikā, kad digitālā attīstība noris tik strauji, arī krāpnieku izdoma un metodes kļūst arvien daudzveidīgākas un grūtāk atpazīstamas. Par krāpnieku upuri var kļūt jebkurš, tādēļ ir ļoti svarīgi būt informētam par aktuālajiem

riskiem un iespējām sevi pasargāt. No-derīga un viegli saprotama informācija par finansēm, tostarp par krāpnieku paņēmieniem, pieejama tīmekļvietnē www.naudasskola.lv.

Neformālās izglītības programma tika īstenota Izglītības un zinātnes mi-

nistrijas Eiropas Savienības Erasmus+ programmas projekta „Nacionālie koordinatori dalības pieaugušo izglītībā veicināšanai Latvijā” (projekta numurs Nr. 101144108-NCLV2024-2025-ERASMUS-EDU-2023-AL-AGENDA-IBA) ietvaros.

Indra Broka

Avots: Varakļonīts

Datums: februāris, 2025

LNGB vērtīgs seminārs par finanšu drošību digitālajā vidē

12. februārī Limbažu novada Galvenajā bibliotēkā (LNGB) viesojās AS *Swedbank* vadošais klientu konsultants Pēteris Maksimivs ar lekciju *Finanšu drošība digitālajā vidē. Ieraugi krāpnieka slēpto nodomu*. Šī bija pirmā lekcija finanšu veselības lekciju ciklā, kas veidots, sadarbojoties vairākām Latvijas bankām. Līdz vasaras sākumam bibliotēkā plānotas vēl četras finanšu veselībai veltītas lekcijas, kur tiks izskatītas dažādas sabiedrībai aktuālas finanšu tēmas.

Pirmajā lekcijā tika atspoguļoti aktuālākie krāpniecības paņēmieni, ar ko var saskarties ikviens, saņemot aizdomīgus tālruna zvanus no dažādām iestādēm (bankas, policijas, Valsts ieņēmumu dienesta) vai nodotot savas bankas kartes un PIN kodus *kurjeram*. Tāpat jāzina, kā jārikojas ar izsnīgtām saņemtiem hipersaitēm un jāizturas pret izsludinātiem viltus konkursiem utt. Lektors vērsa klātesošo uzmanību uz to, kā sevi pasargāt un kur vērsties pēc palīdzības, ja noticis krāpšanas mēģinājums vai krāpšana jau

Lektorā ieklausījās daudzi apmeklētāji

notikusi. Lekcijas beigās dalībnieki atklāja savu pieredzi, un izrādījās, ka paši vai tuvinieki ir saskaršies ar vismaz vienu no lekcijā minētajiem krāpšanas veidiem. Noslēgumā bija iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes.

Par iedzīvotāju vēlmi būt pasargātiem,

vēlmi iemācīties pazīt pirmos krāpšanas signālus un *neuzķerties* uz krāpnieku solījumiem, liecināja labais apmeklējums – uz to sanāca 27 interesenti.

Vita MIKELSONE,
LNGB sistēmbibliotekāre

Avots: Diena

Datums: 18.02.2025

Lasītāju klubs turpina pulcēt literatūras mīļotājus jau desmito gadu

2025. gada 21. janvārī Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā notika pirmā šī gada Lasītāju kluba tikšanās, kuru jau 10 gadus vada Māriete Milzere.

Kuldīgas Galvenās bibliotēkas Lasītāju klubs ir kopiena, kura katru mēneša pēdējā otrdienā pulcē literatūras mīļotājus, lai brīvā gaisotnē dalītos iespaidos par lasītajām grāmatām. Tikšanās reizēs dalībnieki apspriež dažādas grāmatas, dalās ar ieteikumiem un pārdomām, radot patīkamu un atvērto diskusiju vidi. Tēmas ir dažādas, un katrs kluba dalībnieks izvēlas lasīt to, kas viņu patiesi interesē.

Pagājušā gada nogalē kluba dalībnieki veica aptauju par lasīšanas motivāciju, kurā atklājās, ka lasītāji grāmatās meklē gan jaunas zināšanas, gan emocionālu līdzsvaru. Lasīšana palīdz novērst domas no ikdienas rūpēm, iepazīt vēsturi, cilvēku daudzveidību un vienkārši atpūties. Katrs kluba dalībnieks var izvēlēties grāmatas, kas viņu patiesi interesē, un dalīties ar savām atklāsmēm un pārdomām. Katru

Kuldīgas Galvenā bibliotēka priecājas par plašo lasītāju skaitu un aicina Lasītāju klubam pievienoties jaunus dalībniekus.

gadu Lasītāju klubs cenšas noorganizēt vismaz vienu ekskursiju, kuru dalībnieki plāno atbilstoši savām interesēm. Šajās ekskursijās ir iespēja apmeklēt dažādas Latvijas novadus, iepazīstot vietas, kas saistītas ar latviešu literatūru un kultūru, kā arī tikties ar citiem domubiedriem. Lasītāju klubs vienmēr ir atvērts

jauniem dalībniekiem. Nākamā tikšanās notiks 2025. gada 25. februārī Kuldīgas Galvenās bibliotēkas 1. stāvā.

Marta Feiša, Kuldīgas Galvenās bibliotēkas vecākā bibliotekāre komunikāciju jomā
Kuldīgas Galvenās bibliotēkas arhīva foto

Bibliotēka aicina uz atmiņu pēcpusdienu par dejas vēsturi Kuldīgā

14. februārī plkst. 15.00 Māksla namā notiks Kuldīgas Galvenās bibliotēkas organizēta atmiņu pēcpusdienu "Deja Kuldīgā". Lai arī aicināts ikviens interesents, īpaši bijušie un esošie deju kolektīvu dalībnieki un vadītāji. Līdzam paņemt līdzi arī kādu fotogrāfiju, lai stāstos un atmiņās jauki pavadītu pēcpusdienu.

Valdis Neļijs, Kuldīgas Galvenās bibliotēkas krājuma pārvaldības nodaļas dokumentālists

KULDĪGAS GALVENĀJĀ BIBLIOTĒKĀ

- ◆ 12. februārī 15.00 tiešsaistes platformā Zoom – digitālo prasmju pilnveides nodarbība "Jai Tev jau ir e-pakasts?"
- ◆ 13. februārī 14.00 bibliotēkas 2. stāvā – Latvijas pensiju sistēmas dalībnieku asociācijas bezmaksas seminārs "Lai Tu zin, kā darbojas pensiju sistēma Latvijā?"
- ◆ 14. februārī 15.00 Mākslas nama 3. stāvā – atmiņu pēcpusdienu "Deja Kuldīgā" gandrīzoties deju kolektīva "Bardava" 45. jubileja.
- ◆ Līdz 14. februārim 1. un 2. stāva ekrānos – virtuālā izstāde "Esoles skola – gaismas pils kalnā"
- ◆ No 15. februāra līdz 28. februārim 1. un 2. stāva ekrānos – virtuālā izstāde "Izglītība Gudrieņu pagastā"
- ◆ 19. februārī 15.00 tiešsaistes platformā Zoom – digitālo prasmju pilnveides nodarbība "EBSCO – ceļojuma laikā"
- ◆ 19. februārī 18.00 Mākslas nama 3. stāvā – Kuldīgas spēļu valodas draugu klubā notiks tikšanās ar studentu no Peru Džonu Ljengju Britsejo. Sarunā tiks runāts par latviešu valodu
- ◆ 25. februārī 15.00 tiešsaistes platformā Zoom – digitālo prasmju pilnveides nodarbība "Izveido savu Europass CV"
- ◆ 25. februārī 10.00 bibliotēkas 1. stāvā – Lasītāju kluba tikšanās.
- ◆ 26. februārī – kultūras darbinieku diena Bibliotēka apmeklētājiem slēgta.
- ◆ 27. februārī – metodiskā diena Bibliotēka apmeklētājiem slēgta.
- ◆ 27. februārī 18.00 tiešsaistes platformā Zoom – literatūras diskusiju klubs "PLAUKTis"
- ◆ 27. februārī 16.00 Mākslas nama 1. stāvā – saruna "Kas ir latvieši?" – par valodu un stereotipiem. Tikšanās ar Līngu Līnu Populu – latviešu valodas pasirdzētāju ar starptautisku pieredzi.
- ◆ 28. februārī 17.00 Mākslas nama 1. stāvā – tikšanās ar tulkotāju un sabiedrībā pazīstamu cilvēku Guntaru Ābolīnu.
- ◆ Februārī bibliotēkas 1. stāvā – Zemeszardzes fotogrāfiju izstāde.
- ◆ Līdz 5. martam būs literatūras centrā – izstāde "Mortis stāsti".

Avots: Kuldīgas Novada Vēstis
Datums: 12.02.2025

Drustu bibliotēkā radošajās darbnīcās tiekas adatu māšas

Drustu pagasta čaklās rokdarbnieces reizi nedēļā tiekas bibliotēkā. Tur trešdienās norisinās adīšanas radošās darbnīcas Daigas Pogules vadībā.

Kā stāsta D. Pogule, adīšanas nodarbnīcas šobrīd apmeklē sešas dāmas, bet interesenti rokdarbnīcā pulcējam var pievienoties jebkurā laikā.

"Rudeni bibliotēkā bija manis adīto čību izstāde. Tās es veidoju košas un interesantas, ar dažādiem attēliem. Lai panāktu vēlamo rezultātu, ne tikai adu, bet arī izmantoju tunēziskās tamborešanas elementus, lai uz čībām uzburtu ziedu vai kāda dzīvnieciņa tēlu. Iedzīvotāji sāka interesēties, kā top šādas čības. Kāpēc gan nevarētu ar citiem padalīties ar to, ko pati daru? Tā vārds pa vārdam, kopā ar bibliotēkas vadītāju Aiju Ciguzi nolēmām, ka varbūt varētu piedāvāt tiem, kas vēlas, kādas radošās darbnīcas, kur būtu iespēja apgūt šīs prasmes. Man jau sen bija sapnis par šādu kopā sanākšanu un radošu darbošanos jaukā kompānijā," atklāj D. Pogule.

Rokdarbnīces sevi sauc par adatu māšām. Iecerēts, ka trešdienu pēcpusdienā uz rokdarbu darbnīcām viņas nāks kopā līdz pat pavasarā darbiem.

"Mūsu spēks ir kopā būšanā. Šeit atbalstām viena otru, iemācāmies ko jaunu. Pašās pirmajās darbnīcās adījām zeķes. Sākām ar vieglākiem darbiņiem, kā teikt, lai "pavilkto uz āķa". Tālāk jau adījām čības. Kādā tās tapa ar sniegavīriem, bet citai sirds ilgojas pēc pavasara, tāpēc adījamos parādās arī ziedu motīvi," atklāj D. Pogule.

Apguvušas čību adīšanas tehniku, adatu māšas izteica arī citas idejas. Kāda dalībniece vēlējas tikt pie lakata dreļļu rakstā. Tas piešķilis ugunīgu, lai pamēģinātu

tu noadīt arī tādū. "Man arī pašai bija sapnis tikt pie lakata. Pēdējā laikā populāri ir kļuvuši lielie, austie lakati. Mums arī tādus gribas, bet nav stēļļu. Bet lakatu var arī noadīt. Kopš šādas ierosmes līdz lakata adīšanai pagāja vien nepilna nedēļa. Nācu mājās un sāku meklēt informāciju. Kādā adīšanas grupā sazinājos ar vienu sievieti, kura laipni atsaucās, atsūtīja man adīšanas shēmu. To visu sakopēju, sanumurēju, jo nemaz tikt vienkāršs tas dreļļu raksts nav. Riktīga geometrija. Tā mēs visas kopīgi braucām šopingā dziju pirkēt un tad jau ķerāmies pie adīšanas. Šonedēļ turpinām," saka D. Pogule.

Viņa atklāj, ka tiek kaldi jauni plāni par dažādū citu darbiņu adīšanu, radīšanu.

Adīšanas nodarbnīcas apmeklē arī Ingrida Kazaka. "Lai gan man pašai adīšana ir hobijs entos gadus, rokdarbos vienmēr var atklāt ko jaunu. Prieks, ka pie mums kaut kas šāds notiek, ka bibliotēka ir vieta, kur pārļapot ne tikai preses izdevumus, bet arī apmainīties radošām rokdarbu idejām. Esmu adījusi čības, bet citādākas. Tādā veidā, kā to dara Daiga, tas man bija atklājums," uzsver Ingrida.

Viņa priecājas, ka pateicoties šādām pulcējam, beidzot ir tikusi pie lakata dreļļu rakstā. "Jau kādus divus trīs gadus meklēju paraugu, kā uzadīt lakatu dreļļu rakstā. Nevienš nebija gatavs dalīties ar šo rakstu shēmu, gluži vai tas būtu liels pasaules noslēpums. Pateicoties būšanai šādās radošajās darbnīcās, šis noslēpums mums ir atklāts. Viens lakats jau noadīts, top nākamais. Ikdienā dzīvoju pa māju, pieskatu mazbērnu. Bez darba nevaru nosēdēt. Kamer nav darza darbu sezona, tikmēr jāada," viņa saka.

— Ilze Fedotova

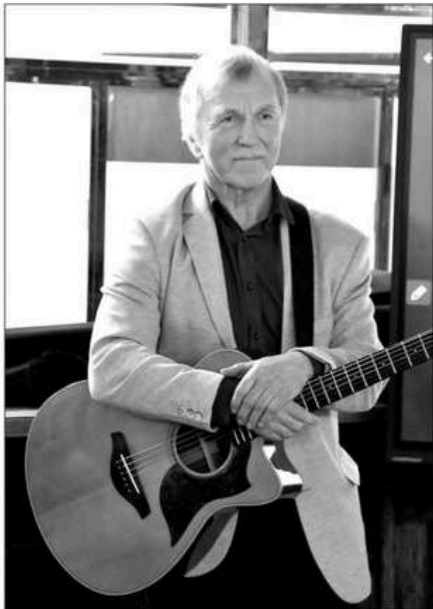
Trešdienu pēcpusdienās Drustu bibliotēkā valda neierasta rosība. Tur tiekas vietējās rokdarbnīces, lai dalītos pieredzē un apgūtu arvien ko jaunu. FOTO: AIJA CIGUZE

Kājām ir jābūt siltām, jo īpaši ziemā. Druseniete Daiga Pogule aizraujas ar rokdarbiem – ada arī šādas čības ar dažādiem košiem elementiem un labprāt palīdz apgūt arī citiem, kā pašiem tādās uzadīt. FOTO: NO PERSONĪGĀ ARHĪVA

Avots: Ziemeļlatvija
Datums: 21.02.2025

Andris Felss – par dzīvi, mīlestību un politiku

Par ko dzied Andris Felss? Nu, protams, par mīlestību.

JURIS ŠTEINBERGS

Valentīndienas priekšvakarā Jēkabpils pilsētas bibliotēka aicināja uz tikšanos ar sabiedriski aktīvu lauksaimnieku **Andri FELSU** no Krustpils pagasta. Tā bija pieteikta kā saruna par mīlestību, dzīvi un politiku, tomēr vairāk skanēja dziesmas Andra izpildījumā. Bet par ko gan citu tās stāsta, ja ne par dzīvi un mīlestību. Paradoksālā kārtā sarunas par mīlestību bija visisākās, bet dziesmas jau pasaka visu par to. Šajā rakstā – fragmenti no Andra stāstītā, bet, lai kaut nedaudz lasītājam nodotu tikšanās atmosfēru, arī dažas rindas no viņa dziedātajām dziesmām.

Par dzīvi

*Un smiltis zīmēju es to,
Šo jūru, sauli savādo.
Un putni mani aplido
Ar spārnu skaņu
savādo.*

*Kāpēc, es tiešām
nezinu, kāpēc?*

Dzīve ir filozofiska kategorija, praktiskām lietām piepildīta. Un bieži vien viss tā ir «piegriezies», ka to sauli neredzi. Ja tu tā gremdējies ne sevišķi pozitīvās politiskās, sadzīviskās, ikdienišķās domās, tad arī to vakara sauli tik spožu tu neieraugi. Tik spožu kā vajadzētu, un tad nav ko brīnīties, ka ir veselības vai cita veida problēmas. Bet jebkurā gadījumā dzīve ir viena burvīga lieta. Bieži televīzijā dzīvo māca onkuļi un tantes pelēkām, «drūmām sejmām»: cik tas

viss apkārt ir nopietni. Bet, kad tu redzi, kādi ir tie rezultāti, tad saproti, ka tas viss ir «pupu mizas», ko viņi tur ir savārtījuši. Tie, kas ar degunu zemi rok, nedzīvo labāk par tiem, kas zvaigznēs skatās. Ja tu tur skaties, tad tu zini, ka arī kāds cits pavilksies uz turieni paskatīties, un, ja ne savādāk, tad vismaz apkārt kļūs gaišāks. Gaisma ir tā, kas cilvēkus ceļ. Tumsa ir tā, kas biedē.

Par mīlestību

*Kā rītu saglabāt
bez vēja
Un glāstu, kas nav
pieskāries,
Lai pamostoties tava
seja
Man uzdāvina atbildes.
Par to mīlestību. Ir jau
dzīvē tā piedzīvota. Es kā*

Klausītāji Andra Felsa dziedātās dziesmas pazina un bez uzaicinājuma dziedāja līdzi.

D. GAGUNOVA foto

praktisks cilvēks daudzās lietās gala rezultātu uzskatu par svarīgu. Mana dzīve bez pēcnācējiem nav palikusi. Daudzās lietās un kategorijās es esmu pietiekami liberāls, bet šī kategorija man visādā ziņā ir konservatīva. Būt dzīvē tikai liberālam vai tikai konservatīvam nav pareizākais variants.

Par politiku

Prižu avēnija ir pašprietiekams veidojums. Mums ir kapsēta, varam aizrunāt vai salaulāt – loģiski un sakarīgi. Bet visloģiskāk un sakarīgāk bija, kad Krustpils pagasts bija kā īsts pagasts – līdz pirmajai «reformācijai». Tā runājot par mīlestību un teritoriālajām vienībām, mēs varam nonākt līdz politikai, sākumā – līdz vietējai politikai. Mēs bijām pašprietiekams pagasts, dzīve šķīta rožaina un gāja uz augšu. Un tad daži revolucionāri noskaņoti pilsoņi paziņoja, ka jātaisa reforma. Mēs, vecie kolhoznieki, kolhozu vadītāji, pagastiesvas, protestējām, ka tā lieta tā neies. Mēs pagastā bijām ap 1000 cilvēku (tagad – 600). Viena «reformācija» pagāja. Pēc pusotra gada paziņoja, ka tas viss ir galīgās auzās. Pienāca nākamā reforma, un no kurienes mūs izņēma, tur ielika atpakaļ. Šis pirmais piegājiens reformai daudz ko

sabojāja – mani personīgi izdzina no Reģionālās attīstības ministrijas kā demagogu. Ar mani vēl septiņi veči aizgāja. Viens izbījis partijas sekretārs mēģināja iestāstīt, cik labi būšot dzīvot pēc jaunās reformas, ko pēc pusotra gada atzina par nederīgu. Un mēs uzdevām elementārus jautājumus, kur mums tā zelta dzīve tajā nākamajā «reformācijā» būs? Nevarēja paskaidrot.

Bet pirms šī zīmīgā momenta bija viena laba lieta. Katrs pagastvecis vai sieva sēdēja rajona padomē kā deputāts. Un tas nozīmē, ka katrā pagastā kompetentākais cilvēks gan par lietu kārtību, gan ceļiem, gan budžetu sēdēja tur, kur tagad sēž novada dome. Bet tad no katras teritorijas tur bija cilvēks. Tagad arī tur ir cilvēki, bet viņi nav no katras teritorijas. Un tad šie cilvēki, kas bija viskompetentākie, dalīja to naudu, kas bija kolektīvā, lēma par projektiem, kur kas ir svarīgāks un kur kas darāms. Mums ir vienlīmeņa pašvaldības. Ja katrā pagastā iezemieši ievēlētu pagasta veci tiešās vēlēšanās, viņam būtu stiprs mandāts un jebkurš varētu paprasīt: ko tu izdariji vai neizdariji? Kur liki naudu? Un tas veidotu novada padomi, viss būtu ļoti sakarīgi. Tad atliktu uztaisīt otro pašvaldību

limeni un ievēlēt ģenerāldirektoru. Pie maza budžeta visu varētu atrisināt. Pirmā reforma Latvijas valstij izmaksāja 110 miljonus katru gadu. Šī brīža reforma ir iztīrījusi lauku teritorijas no cilvēkiem. Tomēr ir jau bijušas arī labas lietas, bet par tām jums droši vien izstāstīs žurnālisti televīzijā.

Par Daugavu

*Bet Daugava šalkojot
vilni dzen
Un krācēs man likteni
raksta.
Tai atmiņās plostnieku
dziesma skan
Un bāleliņš ilgojas
krasta.*

Es kā pie Daugavas dzīvoju, tā turpinu dzīvot. Visa dzīve paiet plūstošu ūdeņu iespaidā. Tas ir tāds fenomens, kas, visu mūžu atrodoties tur, atstāj neizdzēšamu iespaidu. Man, aizbraucot pie kāda uz vietas, kur ūdens nešald vai vispār nav ūdeņu, liekas, ka kaut kas nav kārtībā. To ūdens trūkumu vēl varētu pieciest, bet, ja es nakti guļu un klausos līdz brīdim, kad putni aplūst, un tad nedzirdo, kā Daugava šalc, liekas, ka dabā ir noticis kaut kas slihts. Mums valdošie ir rietumu vēji, un Prižu avēnijā Daugava ir rietumu pusē, tādēļ šalkoņu gandrīz vienmēr var dzirdēt. Man ir daudz draugu, kas brauc daudz

šo upes posmu, kas ir pēdējā dzīvā Daugava. Visiem ir jāatceras, ka krāces, kas ir lejpus Jēkabpils apmēram 2,5 km garumā, ir pēdējās, kuras ir tādas, kādas tās bija arī pirms tūkstoš gadiem. Iesaku visiem, kas meklē adrenalīnu, nebraukt tālu, bet paņemt mazu skaidu laiviņu un mēģināt no «Lauku ceļnieka» nobraukt līdz manīm. Ja būs problēmas ar malā tikšanu, zvaniet, es palīdzēšu. Nevar nemīlēt to, kas tev ir blakus, gan tiešā, gan pārnēstā nozīmē. Daba cilvēku iespaido, un liriskās jūtas un izpratne par lietu kārtību vienmēr top uz pozitīvākas nots.

Par ballītēm

Studējot, «koju» laikos, bija kaktu muzikanti. Kādam jau kaut kas bija jādara, lai pārējiem būtu jautri. Tā man dzīve arī gāja – no vienas ballītes līdz nākamajai. Pēc tam bija pašdarbība – intensīvi un daudz. Bet tagad ir tas brīdis, tas nopietnākais brīdis, kad nevienu ballīti nevar laist garām, jo nekad nezini, kura var būt beidzamā. Dzīve ir krāsaina, baudāma tik, cik jūs paši to vēlaties. Man kaimiņos kādreiz dzīvoja divas «azbesta vecenes». Emīlija bija pirmā profesionālā sieviete šofere Latvijā. Viņa brauca no 1938. gada līdz 90 gadu vecumam. Emīlija bija zīmīga ar to, ka tad, kad pie viņas, deņģdesmitgadīgās, sarādās tās, kam bija 70, un sāka čīkstēt, Emīlija teica: «Nu ko jūs čīkst', ni vell' jūs nivar. Nivar sēdēt! Kā apšēdīsies, tad caur' būs». Un taisnība viņai bija.

Lai viss jums piepildās, arī tas, ko jūs kādreiz nemaz necerāt! Cik ir patīkami, ka kaut kas no kaut kurienes nejauši gadās. Lai jums izdodas!

*Bet gaisma no svečēm
kā gūnskura dzirksts
Liek pakāpties kalnā,
pirms novakars rimst.
Un cerību laiks lai tev
sirdsmieru dod,
Un mīļotais smaidis,
acis atverot. ●*

Avots: Brīvā Daugava

Datums: 21.02.2025

Par nopietnām lietām un no sirds

„Manas grāmatas ir sarunas ar lasītājiem. Lielākā balva ir tā, ka jūs šeit esat. Nekad negribētu, ka šādi pasākumi man kļūtu par pierastu lietu, par rutīnu. Nē, tas vienmēr ir ārkārtīgi personiski, tāpat mani stāsti,” tā, sākot sarunu ar lasītājiem Kuldīgas galvenajā bibliotēkā, teica rakstniece INGA GRENCBERGA. Dienasgrāmatās balstītais debijas romāns *Sestā sieva* 2020. gadā bija viens no pārdo-tākajiem. Nesen klajā nācis romāns *Marija*, bet starp tiem izdoti divi latviešu autoru stāstu krājumi, kuros iekļauti arī viņas darbi.

Pagājušā gada beigās viņa uzņēma Latvijas Rakstnieku savienībā, tātad oficiāla rakstniece. Bet pati atzīst: „Vēl aizvien, grāmatnīcā ieraugot savas grāmatas, manī ir tāda bezmaz meitenīga, bērnišķīga sajūta: „Manējās ir starp īstām grāmatām!”” Viņa atklāj, ka braucieniem uz bibliotēkām ņem darbā brīvdienu: „Esmu donore. Nododot asinis, pienākas brīvdiena. Tā katru reizi izglābju dzīvību trim cilvēkiem un vēl aizbraucu tikties ar lasītājiem.”

„NEKO NEDARU PUSKĀJĀ”

„Kurzeme ir mana vieta: esmu dzimusi Talsos, dzīvojuši Vandzenē, Lubezerē, skolā gājuši Valdemārpilī. Pastendē gāju bērnuudrāzā, kur vajadzēja pa nakti palikt uz nedēļu. Tētis stāstīja, ka sāku kliegt un raudāt Valdemārpilī un beidzu bērnuudrāzā, kad viņš aizvēra durvis. Man šķiet, ka kurzemnieku būtība laužas ārā, lai kur viņi būtu. Vecmamma un mamma ir īstas kurzemnieces, un ar šīm saknēm es ļoti lepojos.

Agrāk, izlasot kādu grāmatu, vīram reizēm koķetējot teicu, ka es arī tā varētu. Viņš atbildēja: „Nu, uzraksti!” Francijas laukos pienāca brīdis, kad paņēmu savas dienasgrāmatas, apšēdēs un sāku rakstīt. *Sestajā sievā* no dienasgrāmatām ir ļoti daudz. Rakstu, kopš sevi atceros. Zināju, ka grāmatā jāieliek sava dzīve un pieredze. Notikumi varbūt ir izdomāti un literāri, bet emocijas ne. Pagaidām viss, ko esmu rakstījusi, ir autobiogrāfisks.

Neko nedaru puskaļā. Man ir pilna laika radošs darbs, un esmu sev apsolījusi, ka rakstniecība un darbs viens otru neietekmēs. Neviens no manām dzīvēm nav pelnījusi, lai to dzīvotu daļēji. Rakstu atvaļinājumā vasarā – tas ir mēnesis, pusotrs. *Marija* tapa trīs vasarās Grieķijā, Itālijā un Francijā. Vīrs mani tur ved būt rakstniecei, jo Latvijā to nevaru. Rakstu divas dienas pēc kārtas 8–12 stundas, tad ņemu brīvdienu. Tas ir darbs no rīta līdz vakaram.”

NAV PRIVĀTĀS DZĪVES PIELIKUMS

„Strādāju milzīgā, starptautiskā uzņēmumā un kaut ko saprotu no mārketinga. Savos sociālo mediju kontos sāku likt grāmatas fragmentus. Bija uzrakstītas 30 lapuses un pietiekušies jau trīs izdevēji. Neviens pat nezina, par ko tā būs. Daudzi Latvijā negrib par to runāt, vai viņiem ir neērti – par grāmatu popularizēšanu.

Daudzi gaidīja, ka grāmatā būs privātās dzīves pielikums, bet tas tā nav, lai gan nosaukums it kā

„Es varētu savu publisko balsi lietot tam, lai runātu par krēmiņiem, par kosmētiku. Bet gribu to izmantot jēgpilni, runājot par mentālo veselību. Tas nav viegli.”

Rakstniece Inga Grenčberga lasītājiem Kuldīgā sacīja, ka vēlas runāt par būtisko: par grāmatām un garīgo veselību.

liecina par pretējo. Nevienam nedevu uzrakstīto lasīt, arī vīram ne. Kad pateicu pirmo nosaukumu *Amor fati**, kas ir no Nīčes teksta, viņš teica: „Nosaukums būs *Sestā sieva*.” Iebildu, ka grāmata ir par ko citu, bet viņš uzstāja. Nācās mazliet palabot sākumu, bet skaidri zināju, kur jānonāk beigās. Pati šo grāmatu sauca galvenās varones vārdā – par *Alisi*. Lasītāji ir teikuši: „Baidījies lasīt, jo domāju, ka tā būs *dzeliena*. Tagad saprotu, ka tas ir pilnīgi par ko citu.” Te tas mārketingus strādā gan par labu, gan reizēm par sliktu. Grāmata tiek sagatavota izdošanai Londonā. Anglijā *sestajai sievai* ir īpaša nozīme, ja atceramies Henriju VIII un viņa sešas sievas.”

„Negribētu saskarsmē ar lasītājiem nonākt tik tālu, ka man viņiem nebūs laika, ka uztveršu to kā rutīnu. Enerģijas apmaiņa ir brīnišķīga!”

ALISES IR DAUDZAS

„No sirds ticu, ka katra grāmata pie cilvēka atnāk īstajā brīdī, kad esam tai gatavi. Runājot un sarakstoties ar lasītājiem, nu jau zinu, ka tas nav tikai mans vai Alises stāsts: tā notiek ar daudzām visdažādākajām vecumā – ar padzīvētiem un sievietēm gados. Kundze, kurai ir ap 80, teica: „Es arī biju Alise.”

Uz vāka ir selfijs, fotografēts virtuvē un pidžamā. Tad atrados depresijā. Vairāki teikuši: šis ir is-

tais vāks. Bet daži kolēģi pārmeta: „Tu vēl nekas neesi un jau liec sevi uz vāka!” Es atbildēju: „Kā – nekas neesmu? Esmu uzrakstījusi grāmatu, lai arī varbūt tikai sev.” Tā ir lieta, par ko runāju un par ko lielā mērā ir romāns *Marija*: tik daudzi grib, lai mums nekas neizdodas, un tā vietā, lai priecotos, ka iznākusi grāmata, pateiks: „Tu taču nekas neesi!” Un tik daudz reizi es tam noticu! Esmu skolās ar jauniešiem runājusi, ka neviens no malas nenoteiks, kas mēs esam.”

„JĒGA IR JEBKAM”

„Esmu ārkārtīgs grāmatmīlis un dievīnu bibliotēkas! Pagājušajā gadā izlasīju 92 grāmatas. Būt lasītājam man ir pat daudz nozīmīgāk nekā būt autorei. Mīlestība uz literatūru, tas, cik daudz esmu lasījusi, noteica atklāsmi, ka manam stāstam jānotiek izstāstītam. Iespējams, tāpēc, lai palīdzētu kaut vienam cilvēkam. Sievietes man ir rakstījušas: „Paldies, ka to pateici!” Citas pēc grāmatas izlasīšanas ir aizgājušas no vardarbīgām, toksiskām attiecībām. Mana pārliciecība: jebkam dzīvē ir jēga. Galu galā man pašai rakstīšana bija ārkārtīgi terapeitiska. Meitene no Kurzemes ciematniņiem nonāk lielpilsētā, prožektoru gaismā! Biju ļoti pazuudējusies, un šis romāns palīdzēja saprast, kur esmu. Es saprotu: šī grāmata nav tāda, ko saucam par augstvērtīgu literatūru. Un lai! Mums ir daudz brīnišķīgas literatūras, bet stāstiem jānotiek izstāstītiem.

Sestajā sievā dažas ainas ir 18+. Dažas dienas pirms izstādes Ķīpsalā grāmata bija atvesta no tipogrāfijas. Es ar tūnīkiem vakariņoju un pēkšņi sapratu: „Tas

taču nav tikai par mani!” Mamma un brāļus brīdināju, ka gan jau arī viņi dabūs, piemēram, par Alises un baznīcas attiecībām. Milzīgas bailes: „Astonpadsmitgadīgais dēls, mamma, brāļi, kolēģi – ko viņi par mani padomās?” Zvanīju redaktorei, ka viss jāaptur, ka visus zaudējumus samaksāšu. Bet tas vairs nebija iespējams. Gaidīju, ka pār mani nolīs kritika, bet pirmās nedēļas atsauksmes bija ļoti labas, peldējās lasītāju atzīnībā un sapratu, ka bailēm jābūt, jo tas nozīmē, ka man ir, ko zaudēt. Vija Kilbloka (apgāda *Zvaigzne ABC* vadītāja – aut.) brīdināja, ka būs arī heiteri (nīdēji), bet arī tas esot labi. Sliktākais, ja atstāj vienaaldzīgu. Un tad sākās arī heiteru uzbrukumi. Grāmata ir ļoti personiskas lietas, piemēram, aina, kurā Alise automašīnā satiek tēti. Tā ir pēdējā reize, kad satiku savu tēti un parunājos pirms autoavārijas, kurā viņš gāja bojā. Pilnīgi reāla un man ļoti svarīga aina. Stipri par agru viņu zaudēju.”

TAS IETEKMĒ VISU DZĪVI

„*Marijā* ir daudz par vainas apziņu un to, no kurienes tā, visticamāk, nāk – no bērniībā piedzīvotā mobinga un vardarbības skolā. Pēc tam visu laiku jūties vainīgs. Literatūrā tas, protams, ir paspilgtināts, bet skolā pieredzētie nepatīkamie mirkli vēlāk dzīvē mani ir kavējuši. Braucu ar jauniešiem runāt par mobingu. Tas jau nepaliek tikai skolā. Es runāju par to, ko tas nodara pieaugušam cilvēkam, par kauna izjūtu – ar to esmu dzīvojuši tik daudz gadu! Man bijusi ārējā pasaule, bet iekšā aizvien ir tā meitene, kura dabū nepelnīti.

Brīvi runāju arī par savām men-

tālās veselības problēmām. Tādas bijušas visos laikos, bet tas aizvien ir stigmatisks temats. Pēc jaunībā un bērniībā piedzīvotā, nonākot Rīgā, viss kļuva sliktāk. Sāku par to atklāti runāt. Man dota platforma, no kuras runāt, un cilvēki klausās. Esmu izlēmusi: ja mani aicina uz tikšanos, es runāšu par būtisko – par grāmatām un mentālo veselību. Es varētu savu publisko balsi lietot tam, lai runātu par krēmiņiem, par kosmētiku. Bet gribu to izmantot jēgpilni, lai palīdzētu sev un citiem, runājot par mentālo veselību. Tas nav viegli. Kad sociālajos tīklos izliku savu nesmuko bildi, kad biju depresijā, daudzi teica: „Tas ir tik drosmīgi!” Mamma teica: „Visi tagad domās, ka tev ir bērniības trauma.” Izdevniecībā: „Visi padomās, ka esam tevī tik tālu noveduši.” Darbā: „Visi padomās, ka tev ir sliktas darbs.” Vīrs: „Visi padomās, ka tev ir ļoti sliktā laulības dzīve.” Neviens konkrēts cilvēks, neviens konkrēta lieta nav vainīga – tas ir faktoru kopums. Galu galā netālu notiek karš, un arī tas rada fonu. *Marijā* par to rakstu. Esmu dzirdējusi, ka laime mil kļusumu. Nē, kļusumu mil vardarbība, depresija un nomāktība. Ar laimi un prieku ir jādalās, lai tie vairojas! Man gribas to mainīt.”

ATBILDĪBA

„Saņemu desmitiem, pat simtiem vēstuļu un fotogrāfiju no sievietēm, kuras ir tajā zemākajā punktā. Tas ir atskaites punkts: atspēries dubļos un ej uz augšu! Ir atbildība, jā. Saņemu 20 minūšu garu balsu ziņu, kurā sieviete histēriski raud. Nezinu, ko lai ar to daru, bet saprotu, ka ar grāmatām un ierakstiem sociālajās vietnēs esmu ko iekustinājusi. Apzinos, ka man nav tiesību nereaģēt. Ja esmu bijusi palaidējmechānisms, man jāreaģē. Tad sarakstos, runāju, iesaku meklēt palīdzību kādā iestādē, atrast sev drošu cilvēku. Tādās reizēs gan domāju, ka labāk būtu runājusi par acu enām...”

**Amor fati* – mīlestība uz likteni

Iveta Grīniņa, Kuldīgas galvenās bibliotēkas pakalpojumu nodaļas vadītāja
Bibliotēkas arhīva foto

Raunas bibliotēkā notiks Ainara Mielava autorvakars

Sagaidot pavasari un Starptautisko sieviešu dienu, 7. martā pulksten 16 Raunas bibliotēkā būs tikšanās ar populāro latviešu dziedātāju un dziesmu autoru Ainaru Mielavu.

Dziedātājs pastāstīs par savu dziesmu vārdu un gleznu grāmatu "Kad mēness jūrā krit" un uzdziedās ko-

pā ar citu ievērojamu latviešu muzikantu Aigaru Voitiški.

Kā stāsta Raunas bibliotēkas vadītāja Digna Soboļeva, šī ir pirmā reize, kad mākslinieks viesosies Raunas bibliotēkā. "Piedāvājums ar iespēju tikties ar Ainaru Mielavu bibliotēkām tika atsūtīts jau 2024. gada novembra beigās no izdevniecības "Dienas Grāmata", kas izdeva

viņa grāmatu. Mēs izmantojām šo unikālo iespēju! Viss tā veiksmīgi sakrita, ka pasākums būs tieši Sieviešu dienas priekšvakarā. Ar šo pasākumu vēlamies iepriecināt ikvienu bibliotēkas apmeklētāju, jo īpaši daļā dzimuma pārstāves par godu svētkiem. Iedzīvotāji ir iecienījuši šādus pasākumus, kad neformālā gaisotnē var tikties ar tautā

iemīļotiem māksliniekiem, tostarp rakstniekiem, dzejniekiem, stāstniekiem un arīdza mūziķiem," saka D. Soboļeva un atklāj, ka bibliotēkas lasītājiem ir pieejama viņa grāmata "Kad mēness jūrā krit." Savukārt pasākumā šo grāmatu par izdevniecības cenām varēs arī iegādāties.

Ainars Mielavs ir dziedātājs un

dziesmu rakstnieks kopš 1986. gada. Uzstājies ar grupām "Jauns Mēness", "Mielavs un Pārcēlāji" un arī kā solo mākslinieks. Dziedātājs savulaik ir beidzis Latvijas Mākslas akadēmiju un pēdējos gados pēc 30 gadu pārtraukuma atsācis gleznot. Lai arī gaidīti visi interesenti! Ieeja bez maksas. ☑

— Ilze Fedotova

Avots: Ziemeļlatvija

Datums: 21.02.2025

Staiceles bibliotēkā tikšanās ar rakstnieku Andri Akmentiņu

13. februāra pēcpusdienā Staiceles bibliotēkā īpaši siltā un jautrā atmosfērā tikāmies ar rakstnieku un dzejnieku Andri Akmentiņu. Sarunu centrā bija viņa romāns *Meklējot Ezeriņu*, kas iznācis sērijā *Es esmu...* un stāsta par latviešu rakstnieku Jāni Ezeriņu (1891–1924). Uzzinājām, kā noritēja Andra iepazīšanās ar J. Ezeriņu.

Divu gadu ceļš līdz minētās grāmatas nobeigumam bija diezgan garš un grūts. – Darbā «Meklējot Ezeriņu» esmu centies iecelt autoru mūsdienīgu situācijā un rakstīt Ezeriņa stila noveles par mūsdienām. Romāna gaitā arī īstais Ezeriņš, izcils latviešu novelists un darba «Doriana Greja gūmetne» tulkotājs, izmisīgi meklē sevi, pamazām zaudējot iespējas ietekmēt savu portretu. Ezeriņa portrets jau sen pieder mums visiem, tomēr joprojām ir kustībā. Grāmata vēsta par Ezeriņa īso, bet spožo dzīvi un ceļu literatūrā. Arī par viņu kā cilvēku ar dažādām izpausmes spējām – dzejnieks, zīmētājs, stāstu, teātra un skolas meistars, saimnieks, slimnieks, tēvs un mīlnieks, – sacīja grāmatas autors A. Akmentiņš.

Kā pats J. Ezeriņš kādreiz ir teicis: – Dzeja ir paradīze, kas izdzīta no mums, rakstot mēs to pamazām atgūstam. Un to varēja just, kad klausījāmies A. Akmentiņa sarakstītās rindas, kuras pats autors nolasīja ar īstu aktiermākslu. Tikšanās aizskrēja

Rakstnieks un dzejnieks Andris Akmentiņš (priekšplānā no kreisās), tiekoties ar lasītājiem Staiceles bibliotēkā

nemanot. Rakstnieka domāšanas veids ir ļoti vispusīgs, ar viņu varētu runāties ilgi un par dažādām tēmām. A. Akmentiņu jau esam iepazīnuši arī caur lasītāko viņa grāmatu *Skolotāji*. Cerams, drīz sagaidīsim viņa romānu par kapusvētkiem, latviešiem tik tuvu tēmu.

Tikšanās ar rakstnieku A. Akmentiņu notika Staiceles radošo sieviešu kluba *Stazele* projektā *Rakstnieks par rakstnieku*, ko finansē Valsts kultūrkapitāla fonds.

Anīta STROKŠA,
Staiceles bibliotēkas galvenā bibliotekāre
Intas MEISTERES foto

Avots: Auseklis

Datums: 19.02.2025

RITMA PĒTERSONE-CEPĪTE izstādes atklāšanā.

Mūzika mākslā

Ar mākslinieces un rokdarbnieces Ineses Popes gadu mijā «iesildīto» Valmieras pagasta bibliotēkas telpu viss turpinās – 7. februārī bibliotēkā tika atklāta izstāde «Mūzika mākslā». Autore – Ritma Pētersone-Cepīte. Zināma kā brīnišķīga

mūzikas pedagoģe. Tagad arī kā māksliniece. Jauks stāsts, kā vecāki klausā bērnus. Meita Madara uzdāvināja mammai molbertu, krāsas, otas un teica – glezno! Tev sanāks! Un dēls Kristaps arī līdzās – ne velti izstādes atklāšana iesākās ar Kristapa skaņdarba «Smilgas» ierakstu dziedātājas Ievas Paršas atskaņojumā. Smilgas – ļoti iecienīts motīvs arī mākslinieces darbos.

Fantastiskā Valmiermuižas saulrieta noskaņā skanēja Ritas Špūles dzeja. Arī vārdi, kas veltīti Ritmai:

*Vai ar vārdiem ir iespējams aprakstīt
Vēja pēdas starp maigajām smilgām,
Kas spēj mani noburt un noglāstīt,
Un atstāt starp prieku un ilgām.
Vai ar vārdiem ir iespējams aprakstīt
Zilo debesi, kas mums ir dota.
Ja Dievs vēlas caur tevi ko pasacīt,
Lai runā klusums un ota.*

Jāpiebilst, dzejniece jau pirms izstādes atklāšanas iegriezās apskatīt Ritmas darbus, šķiet, tāpēc dzejas vārdi ir tik precīzi.

Ritma sākusi pašmācības ceļā, līdz satikusi Zani Bērziņu – savu skolotāju gleznošanā. «Sadarbībā ar Ritmu gleznošanas nodarbības ir iedvesmojošas un dinamiskas,» saka Zane. «Drosme – drosme ķerties klāt pie lielākās otas, audekla, drosmīgiem krāsu triepieniem. Mūsu sinerģija veidojas dabiski – mūzika satiekas ar mākslu. Ritmai patīk dalīties ar jaunākajiem notikumiem kultūras pasaulē, man patīk klausīties. Tikai brīžiem jāatgādina: Ritma, tu dzirdēji, ko es teicu?» ar mazu smieklu stāsta Zane.

Māksla ir arī mūzika. Kā vienmēr, ar kolorītiem jautājumiem par mūzikas instrumentiem savu audzēkni Ernestu Hercenbergu no Universum mūzikas un mākslas vidusskolas pieteica Aivars Cepītis. Baudījām blokflautas skanējumu. Viesturlaukuma meitenes – Lauma ar māsiņu un Sāra – nepalika parādā puisim no Līgatnes. Meiteņu dziesma priecēja visus.

Vakara noskaņa apliecināja, cik mums ir svarīgi redzēt, klausīties, just un sarunāties.

Ieva Ruka,
Valmieras pagasta bibliotēkas vadītāja

Avots: Liesma

Datums: 14.02.2025

Kraukļu bibliotēkā

● Ritas Mednes ežu kolekcija

„Manā, precīzāk – Medņu ģimenes, ežu kolekcijā ir aptuveni 300 eksemplāru. Tie ir visdažādāko izmēru, formu, krāsu, materiālu adatiņi, kuri dzīvo pa visu māju un arī pagalmā. Sākumā kolekcija vairāk vai mazāk bija mana, bet tagad arvien jaunu kolekcijas priekšmetu dzenāšanai pa visām vietām, pat ārpus Latvijas, ir pievērsušies arī draugi un radi, jo, ja kaut kur ierauga ezi, tad tas agrāk vai vēlāk nonāk Cesvainē pie manis kādā plauktā.

Kā tas sākas? Tālajā 2006. gadā vēl studēju universitātē, tolaik mēdzu pārņemt teicienus no izlasītajiem darbiem. Nemāku atbildēt, no kura literāra darba bija šis, bet manā leksikā tolaik bieži bija dzirdams: „Arī ezītim gadās paklupt.” Vasarā beidzu augstskolu un rudenī devos uz Īriju. No draugu kompānijas viens man bija uzzīmējis ezīti sveicienam un aizmurgurē bija vārdi, ka „ezītis stāv cieši ar abām kājām uz Latvijas zemes un aicina atpakaļ”. Pagāja pāris mēneši, un mēs ar vīru atgriezāmies Latvijā un sākām dzīvot Rīgā. Reiz es veikalā nocilāju plauktā mīksto rotaļlietu ezīti, bet vīrs ieraudzīja plakano televizoru, kam bija akcijas cena. Tā tapa vienošanās: viņš tika pie televizora, bet es – pie Sizes. Pirmajiem ežiem, kas nonāca pie mums, bija pat vārdi: Size, Paulītis, Saimniecīte, Malvīne, Lakatiņš, Ķermenītis u. c.

Kā mēs Cesvainē māju pirkām? Ieraudzījām sludinājumu, pēc fotogrāfijām – viss skaisti, braucam skatīties. Piebraucam pie attēla redzamās ēkas, skatos – aiz žoga pagalmā liela eža figūra. Smējos vīram, ka tā ir zīme – māja jāpērk. Beigās izrādījās, ka māja ar ezi pagalmā ir skats pa logu, tomēr reizē ar savu māju ieguvām vislabākos kaimiņus ar visu ezi un žogu.

Kolekcijā ir mīkstās rotaļlietas, krūzītes, krājkases, galda piederumi, puķupodi, dārza figūras, suvenīri, eglīšu rotājumi, virtuves piederumi, pakaramie, dvieļi, zeķes, T krekli, sveces u. c. priekšmeti, daudzus no tiem lietojam mājās ikdienā, tāpēc izstādē tie nav salikti,” stāsta kolekcijas īpašniece Rita.

● Maijas Jaunbērziņas gleznu izstāde „Dvēseles sauciens”

„Mana dzimtā vieta no mammas puses ir gleznainajā Tirzā, un mamma Zaiga Apinīte daudzus gadus strādāja bibliotēkā. Pašreiz es strādāju Madonas novada Mārcienas bibliotēkā. Pirms septiņiem gadiem atnācu dzīvot uz Madonu. Es mīlu šo pilsētu. Te ir tik daudz iedvesmas, tik daudz krāsu! Es jau zinu, kur pavasaros zied kuplākie un skaistākie ceriņi. Mani uz Madonu atveda liktenis,” stāsta māksliniece. „Gleznošana ir mans dvēseles sauciens. Man šķiet, ka cilvēki jau nedzīvo tikai no maizes vien. Kad it kā viss dzīvē ir, tomēr kaut kā pietrūkst, un sevi varu izteikt šādi. Jau kopš bērnības es visu uztveru krāsās. Gleznoju tikai gaismā – dienas gaisajā laikā. Man ļoti patīk gleznot ārā, mani iedvesmo dabas ritmi, skaņas, krāsas. Ziemā ir liels krāsu ierobežojums, bet vasara gleznošanai ir pateicīgāka, vismaz man. Man ir grūti gleznot ziemu, bet es mācos. Man gribas dot cilvēkiem gaismu, krāsas, pozitīvo, smaidus. Gribētos, lai cilvēks, kurš skatīsies uz manām gleznām, ieraudzītu mirkli. To, ko viņš varbūt nepamana. Varbūt viņam kļūs priecīgāk dzīvot. Varbūt noliks malā savu problēmu tumsu – gaisma tiks viņam justies mazliet labāk. Gleznošana ir gaismas redzēšana, saskatīšana.

Mans otrs lielais vaļasprieks ir grāmatas – un mans pašreizējais darbs Mārcienas bibliotēkā to tikai aplicina. Cilvēkam savā dzīvē ir jāpiedzīvo arī sliktais un skumjais, un laiks, kas mums ir dots, ir jānovērtē. Novēlu ieraudzīt to mirkli, kad kaut kas plaukst, zied, smaržo un atbalsojas katrā dvēselē. Ieraudzīt ikdienā mazo skaistumu. Tajā mirklī dvēsele zied.”